

Dissertatio inauguralis medica sistens momenta quaedam de moscho naturali et artefacto ... / publice defendet Gabriel Gottlieb Reinick.

Contributors

Reinick, Gabriel Gottlieb, 1756-
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

lenae : Litteris Straussianis, [1784]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/dcepcvxd>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

23

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
SISTENS
MOMENTA QVAEDAM
DE
IOSCHO NATVRALI
ET
ARTEFACTO.

QVAM
RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO
AROLO AVGVSTO
DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE, MONTIVM, ANGARIAE,
ET GVESTPHALIAE CET.

CONSENTIENTE
GRATIOSO MEDICORVM ORDINE
PRO

SVMMS IN MEDICINA VTRAQVE HONORIBVS
RITE OBTINENDIS

A. D. VI AVGVSTI MDCCCXXXIII.
PVBLICE DEFENDET

AVCTOR
GABRIEL GOTTLIEB REINICK
GEDANENSIS.

IENAE
LITTERIS STRAVSIANIS.

Cat. 10

DISSERTATIO IN ANATOMIA MEDICA
SISTENS

MOMENTA OVÆDAM

DE

OSCHO NATYRALI

ET

ARTEFACTO.

OVAM

RECTORI ACADEMIÆ MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPIS AC DOMINO

DOMINO

AROLO AVGVSTO

DUCE SAXONIAE, RATIAE, CIVITATIS, MONTANAE, ANSBURGAE,
ET GVESTPHALIAE ORDI.

CONSULENTI

GRATIOSO MEDICORVM ORDINE

PRO

AMMIS IN MEDICINA ET NATVRAE HONORIBVS
RITE OBTINENDIS

A. D. VI AVGVSTI MDCCCLXXII.

PUBLICÆ DEBENDIT

AVCTOR

ABRIEL GOTTLIEB REINICK

ORDINARIUS

LEIPZIG

P. T. R. S. S. T. N. A. S. P. I. A. N. S.

PATRI OPTIMO

D. IOANNI EILHARDO
REINICK

MEDICO GEDANENSI MERITISSIMO

ET

SOCIETATIS NATURAE SCRVTATORVM

QVAE GEDANI FLORET

SODALI.

PATRI OPTIMO

D. IOANNI ELLHARDO

RECTORI

MEDICIS GIBBERNENSIS MERITISSIMO

ET

SOCIETATIS NATURAE SECRETARIO

QVAE GIBBERNI TROCT

SODALIS

A V V N C V L O

PIE VENERANDO CARISSIMO

DANIELI BERINGHVSEN

MERCATORI APVD GEDANENSES
FLORENTISSIMO SPECTATISSIMO
PROBATISSIMO.

HAS PRIMITIAS ACADEMICAS

ANIMO PIO ET GRATO

DANIEL BERINGHVSSEN

MERCATORI AVD GEDAMENSES
ELORNTISSIMO SECTATISSIMO
PROBATISSIMO.

D. D. D.

AVCTOR.

PROOEMIUM.

Chemia ut analysi et synthesi, per se considerata, naturam corporum nobis omnium optime ostendet, ita eo certius, ni fallor, cuiusque indolem singularem et plurimum inter se affinitatem demonstrare potest, si ad naturam eorum corporum adhibeatur, quae quandam cum naturalibus habent similitudinem. Haec cum cuique pateant, viros omnis aevi summos incitarunt ad adyta naturae hoc modo eruenda. Nec illis plane defuisse fortunam secundam demonstrarunt, ut e multis pauca tantum adferam, acidulae *a*) et gemmae *b*) artificiales, sulphur regeneratum

a) ETTMVELLER O. O. med. DUCHANOI sur l'art. d'imiter des theor. pract. Frf. ad M. 1696 T. I eaux min. à Par. 1780.

p. 445 et 1165. Cel. WEIGEL *b*) Cel. ACHARD Ueber d. künstl. Grundr. d. rein u. angew. Chem. Nachabm. d. Edelfst. Berl. 1780. Greifsw. 1777 §. 386 auct. ib. cit. STAHL Fund. Chem. dogm. et experim.

ratum *c*), succinum *d*), oleum petrae *e*) et bitumen iudai-
cum *f*) arte productum, ambra factitia *g*), metalla artefacta *b*)
cet. vt taceam salia regenerata. Itaque experimenta de
conficienda resina, moschi odorem spirante *i*), omnem profe-
cto merentur attentionem, cum tantum conferant ad artem
chemicam amplificandam, et omnium maxime ad doctrinam
de

perim. Norimb. 1732. a Domo Expe-
rim. etc. E. N. C. D. I. A. III. p. 380
§. 7. N. 1-38. et TILLINGII Obs. de
adam. lippiac. ib. D. 2. A. 2. p. 104.
de cet. v. cel. WEIGEL l. c. §. III 2.

c) STAHL l. c. P. III. p. 17. 38.
Ej. Opusc. p. 749-64 etc. IVN-
KER Conspect. Chem. Tab. 46. p.
13. seq. FR. HOFFMANN Obs. phys.
chem. L. 3. Obs. 9. C. NEVMANN
Praelect. Chem. Berl. 40. p. 188. 193.
443. 1776. Cel. WEIGEL §. 104.

d) NEVMANN l. c. p. 168 1756.
Berl. Samml. B. 8. p. 345. LE
MORTII Chem. L. B. 1696. p. 89
et LANGII Op. med. Lips. 1704. T.
I. p. 644 KRAEVTERMANN Hist.
med. regn. min. Frf. u. Leipz.
1711. p. 154. BARTHOLIN Act.
Hafn. T. I. p. 115.

e) BOHNIVS in Append. ad Vi-
gani Chem. p. 154.

f) CL. MONNET in Samml. aus
ROZIER'S Beob. B. 2. S. 344 45.

g) NEVMANN l. c. p. 1416.

b) Ex tanta auctorum copia,
paucos recensere mihi liceat; vt fere
notissimus et infelicissimus, Versuch
mit Φ , D u. $\odot$, angestellt zu Guil-
ford im Maj. 1782. und beschrieb.
v. I. PRICE, mit Ausz. a. BOYLE
Erzaehl. v. einer Degradat. des $\odot$

a. d. E. Dessau 1783. I. T. MEYER
Alchym. Briefe, Hanov. 1767. p. 9.
STAHL Chem. dogm. et Exp. P. 3. p.
381 et 475 de nob. met. P. I. p. 18 de
 $\odot$. P. 2. p. 172 de Φ . P. 3. p. 112
de Φ . NEVMANN p. 450-1508.
1541. 1826 negat product. met. nob.
p. 436 de Φ , 1516. DE MARCAS
1561. de Φ . de $\odot$. E. N. C. D.
I. A. I. p. 56. IVNKER Tab. 28.
KVNKEL Lab. chem. Hamb. 38. p.
563. BECHER Lab. chem. p. 40.
de Φ et ib. DIGBY in mensib.
subsequentib. ex ∇ pluv. et ∇ ,
quam non nominavit, $\oplus$, Φ , Ψ , Υ ,
 Φ et Φ produxit (sit fides penes
auctorem!) — de cet. v. Cel.
WEIGEL §. 1096-1104. et MAN-
GET Bibl. chem. cur. Genev. 702.
At sane utiliora sunt experimenta
circa Φ WALLERII Elem. metal.
Sect. 12. c. 1. p. 148. 149. et ap.
Cel. DE WASSERBERG Inst. Chem.
T. I. De magnete artef. retulit mihi Ill.
Prof. Götting. praeceptor pie vene-
rand. et excell. FUCHS sibi a Cel.
ACHARD traditum.

i) MAROGRAF Chem. Schrift
Berl. 61. T. I. p. 246. CLAR.
HASSE in ILL. GRELL. Neue
Entdeck. Tb. 9, S. 38.

de oleis et resinis illustrandam. Hisce me adductum fateor ad
vltiora tentamina instituenda, quae quia a iuvene profecta
sunt, fautorum indulgentiam desiderant, ne, si qua desint,
ideo operam infusam nauci habeant. Quidquid vero boni
huius operi inest, vnice fere debeo viris longe clarissimis,
ILL. NICOLAI, GRVNER et LODER, EXCELL. STARKE et
FVCHS, qui inquirenti beneuolentia et librorum copia subue-
nerunt, obseruationibus atque consiliis sapientissimis operi
splendorem et vtilitatem maiorem conciliarunt, praesertim ve-
ro sub fautore ILL. LODERO mihi licuit adire bibliothecam
ILL. BVETNERI, Viri eruditissimi, amplissimam, quae ex sin-
gulari SERENISSIMI DVCIS VINARIENSIS gratia in hac acade-
mia cuique litterarum cupido patet. Nec tacendum puto
illud eximium in me studium EXCELL. FVCHS, quo et supelle-
ctilem chemicam mihi exhibuit, et ipsis experimentis interfuit,
vt omnia rite et circumspecte instituerentur. Vtinam bene-
ficiis tot taliumque fautorum et consiliis sapientissimis respon-
deant tyronis conamina!

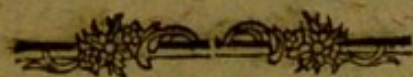

SECT. I.

De Moscho naturali.

In moschi naturalis historia enarranda sufficere mihi videtur, ne orationis amplitudine lectori displiceam, ut inquisitione de animalis (nimirum moschi moschiferi L.) nomine et signis characteristicis *a)*, habitu externo *b)*, patria *c)*, natura, moribus *d)* et alimentis *e)*, de modis capturae

- a)* 1) ALDROVAND *Quadrup.* et 282. *KAI Besch.* v. *Chin.* Hist. Frf. ad M. 647. p. 307.
 2) BRISSON *Regn. anim.* a Par. A. 4. Append. p. 228.
 56. p. 97.
 3) EUFFON *Hist. nat. etc.* a Amst 69. T. 12 p. 169.
 4) C. GESNER *H. Quadrup.* Tig. 551. p. 786. 87. 91.
 5) P. F. GMELIN *D. de nov. specif. antid. advers effect. mors. canis rab. etc.* Tub 50. p. 13.
 6) KLEIN *Gesch. d. vierf. Thier.* Lüb. 60. p. 39.
 7) LINNE *Syst. nat. ed. MVEL. LER. Nürnberg. 73. Th. 1. p. 374.*
 8) PENNANT *Hist. of quadr.* Lond. 81. Vol 1. p. 112.
 9) SCHROECK *Hist. Mosch. Aug. Vind. 634. et in MANGET Bibl. pharm. med. T. 2. Coln. Allobr. 703. p. 319.*
 10) ERXLEBEN *Syst. regn. anim.* Lips. 77. p. 319.
 11) JONSTON *Hist. nat. de Quadr.* Amst. 657. p. 55.
 12) LINNE *Syst. nat. Holm. 66. ed. 12. T. 1. p. 91.*
b) 1) (vid. a. 1-9.)
 2) D'AVBENTON *in Samml. aus ROZIER Beob. und Abhandl. Leipz. 55. B. 1. p. 63.*
 3) YSBRAND IDES *Reis. nach Chin. a. d. Holl. Frf. 707. p. 76.*
 4) SCHROECK *A. N. C. D. 2. A. 4. Append. p. 228.*
 5) THEVENOT *Relat. de divers. voyag. T. 1. à Par. 696. rel. de la chine p. 27.*
 6) WATSON - de *Dierl. Wereld. vitgeg. door. NOZEMANN te Amst. 61. p. 137.*
 7) BARTHOLIN *Act. Hafn. T. II. Obs. XIX. p. 46. c.*
 8) SCHROECK *A. N. C. D. 1. A. 8. obs. 53.*
 9) SEGER *ib. A. 6. et 7. obs. 128.*
c) 1) (vid. a. 1-12. b. 2-5)
 2) JEL. BALDINGER *praeceptor pie venerand. Tartar. Chin. et Sibir. moschi patriam esse in praelect. nobis tradidit.*
 3) I. G. GMELIN *Reis. nach u. durch Sibir. 2ter Th. Göttingen 52 p. 239.*
 4) JEL. MURRAY *praeceptor pie venerand. Chin. et Sibir. moschi patriam, cibum speciem Lichenis et montes sylvasque eiusdem habitaculum esse in prael. nobis narravit.*
 5) E. A. G. ZIMMERMANN *Zoolog. Geogr. L. B. 77. p. 529.*
d) 1. (v. a. 5. 8. b. 3. 6.)
d) et e) (v. a. 1. 3. 4. 15. 20. 23.)
e) (v. a. 1. c. 2. 4.)

pturae et necis etc. relicta, ea tantum, quae ad materiem illam specificam *f*), quam *Moschum* dicunt, attinent, quam fieri potest, curatissime in medium proferam. Folliculi quidem, opinionibus sane ridiculis veterum *g*) missis, situm, figuram externam *h*), et structuram internam *i*) accuratatione anatomica descriptam *k*) habemus,

B 2

et

f) v. a. 1. 3. 4. 8. 11. b. 3. 5. Thev. T. c. descript. des anim. et des plant. des Ind. etc. de COSMA le solit. p. 19. et v. supra c. 3.

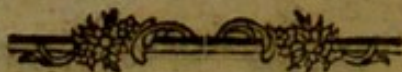
g) Qui testes (ETTMVLLER T. I. p. 794. SCHROECK l. c.) renes (VALENTINI *Nat. -und Mat. Kam. Frf. a. M.* 14. p. 441. POMET *Materialist a. d. Fr. Leipz.* 17. p. 485.) umbilicum ipsum, (SIMEON BETHI ap. SCHROECK et KAYS ap. IDES) etc. folliculum esse putant.

h) PENNANT l. c. optime descripsit.

i) BARTHOLIN *Act. Hafn.* T. I. obs. 58. et LUDOVICI A. N. C. D. I. A. 4. et 5. p. 205 et A. 9. et 10. p. 38.

k) VALENTINI *Amphitheatr. Zootom. Fr. ad M.* 20. p. 108. folliculi ab animali separati; inde melius haec descripsit. GMELIN D. cit. p. 15. his verbis: „Venter ibi, ubi penis esse solet, dimidium circiter pedem infra cartilaginem eni formem prominens, aequat autem illa eminentia tumorem ovo gallinaceo magnitudine non multo minorem, pilis undique hirtum, qui anterieus in corpus quoddam penis balano simile, miniacei fere coloris pilisque albis versus centrum eiusdem corporis directis, ibidemque

conuergentibus testum desinit; pilis illis diductis duo in illo corpore apparent ostia, superius, oblongum canum et maius, area glabra, non pilosa cinctum, alterum inferius rotundum; et angustius, cuius limbi circum circa pilis longissimis, rigidis et erectis muniuntur. Vtrumque horum foraminum setam admittit, quarum ea, quae intruditur, superiori foramini, desinere videtur in ipso tumore; quo pressio, per illud foramen fusca quaedam, et pinguis materia exit, Moschum redolens; Sub tumore iacent testiculi. Tumor connectitur posterius et sinistra sui parte cum vrethra separata eius cute, et musculo ex abdominalibus ad eum excurrente, apparet membrana tunicae internae ventriculi gallinae siccatae consistentia respondens, adeoque firma et attractu duriuscula, coloris amethystini, et pro varia oppositione ad radios lucis hinc inde aurei, qua incisa, cauitas apparet interna materiam illam a 3iß ad 3jjß continens, quae moschus dicitur. Est autem hic fusci coloris, eique multi breues pili, vel paleae confunduntur. Consistentia est electuarii non plane siccata, nec enim fluida est, nec solida plane, attractu autem pinguis, illudque pingue pressio follicu-

et materiei speciem externam plerique iisdem fere verbis demonstrant, atque in his optime conueniunt, sed in definiendo folliculo et materiei se- et excretionis abeunt fere in diuersa. Quibusdam enim folliculus abscessus *l)* vel tuber *m)*, vel saltem cum tumoribus cysticis comparandus *n)*, indeque materies illa pus *o)*, purulentum quid *p)*, sanies *q)*, sanguis *r)* et sudor sanguineus *s)* in pus mutatus videtur;

lo e superiore balani foramine profluit" an ergo forte illa massa est folliculus moschiferus, quam in aliis animalibus, ipsoque homine prostatam dicunt? Facile in eam declinarem opinionem, nisi obstarent membranæ ab interna folliculi membrana in altum surgentes, quæ difficulter glandularum internæ applicari possunt superficiei, tamen penis animalis folliculum transit, et balanus duobus, vt supra dictum, perforatus foraminibus. quorum superius est pro moscho, inferius pro vrina, forsitan et pro semine; an vero singularis est maior quidam folliculus, qui sebacei rationem habeat? Moscho e folliculis exempto, facies interior folliculi apparet, quæ membranis plurimis ab interna folliculi membrana in altum surgentibus vndique superbit et potest per superius balani orificium facillime in folliculum vsque immitti spiritus; glandulae non facile apparent, et rarum etiam est, distinguere vasa sanguinea.

Vrina plurimæque partes vicinæ moschum redolent; aperta vrethra ducta cultri acie versus vesicam, exhibet canalem, ibi non ita peruium, vbi via versus folliculum dirigitur, sed corpori adhaeret obscure rubenti, circulis concentricis vn-

dique cincto, filoque in vrethram hiat tenuissimò; corpus primo aspectu mentiens vrethram corporibus constat cauernosis, septo inter se distinctis, et in extremitate vesicæ propinqua vrinariæ tubere quodam asperum est, quod capiti gallinaginis aliorum animalium simile, apertum, cauitatem intus habet, in qua nullus est liquor, et membrana, quæ cauitatem obtegit, poris est conspicua innumeris, vt nihil aliud hoc esse corpus videatur, quam penis. Vesiculæ seminales tuberculo supra descripto posterius affident, nullus autem facile ductus excurrentis ad illud distingui potest, probabile autem est, penem in oestro venereo ita explicari, vt e foramine vrethrae prodeat.

l) ISIDOR et ALEXAND. BENEDICT. ap. GESNER, ALDROVAND, et SCHROECK. GMELIN D.

m) MARTIN. ap. SCHROECK et GMELIN D.

n) FALLOP. ap. SCHROECK.

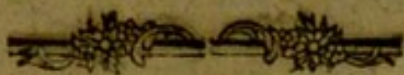
o) L. FUCHSIUS et RONDELET. ap. SCHROECK.

p) GESNER etc.

q) SERAPION ap. ALDROVAND. SCHROEDER ap. ETTMVELLER.

r) ALEVCASIS ap. ALDROV.

s) KHYN-

itur; aliis vero sanguis *r*), sanguinis coagulum *u*), sanguinis cruor *x*), sanguis putridus excernendus *y*), secretum quid ex sanguine bilioso *z*), vel ex sanguine arterioso inflammationis ope vasorum minimorum ortum animalis purgandi *a*) gratia habetur; aliis denique sebum *b*), humor excrementitius *c*) et inutilis *d*), vel humidum, animali loco vulnerarii inferuire *e*) creditur. Omnino fabulae de cortu moschi ex fusticatione, quibus etiam creditur *f*), plane sunt reiiciendae; narrationibus vero et quidem vetustissimis maior fides debetur, ex quibus haec traduntur: humor in folliculo secretus accrescit et irritat, inde pruritus, huiusque leniendi causa animal ad saxa et arborum truncos se volutat, et folliculum ita fricat, ut demum disrumpatur *g*), (seu potius excretio moschi promoueat. Folliculus enim duo habet orificia *h*) et sphincteres *i*), nec ullum dein ligaturae vel cicatricis vestigium *k*); adeo quidam putant, moschum omnem, qui hactenus nobis innotuit, non tam animalis affricione, quam hominum opera et arte, resecto sacculo, profectum esse *l*.) Ma-

B 3

teries

- r*) KHVNRATH Medul. destill. et d. Fr. Leipz. 65. T. 8. p. 60.
 med. Hamb. 621. P. 2. p. 351. GMELIN Diff.
s) ALEXAND. BENED. et SCA. *c*) WECKER ap. SCHROECK.
 LIGER ap. ALDROV. RENODAEVS *d*) SCHROECK.
 et FALLOP. ap. SCHROECK. CO. *e*) CATELAN. c. II. de conf.
 SIMA LE SOLIT. ap. THEVENOT. alkerim. in summar. regn. et pop.
 CHARLETON Onomast. Zoic. Lond. orient.
 668 p. 8. *f*) LVDOVICI. L. FUCHS ap.
u) CARDANVS De Subtilit. L. 10. GMEL. ETTMVELL.
x) GESNER. BUFFON etc. *g*) SERAPION ap. ALDROV. GES-
y) ALEX. BENED ap. ALDRO- NER, SCHROECK.
 AND. GESNER, ETTMVELLER, *h*) PENNANT, BRISSON, GME-
 SCHROECK. LIN (v. not. k) cet. et mihi ex fa-
z) HIGHMOR De pass. hyst. c. 6. vore ILL. LODERI in duobus folli-
a) BOROWSKI Nat. Gesch. d. culis, qui in museo CAROLO-AV-
 Thier. Berl. und Stralsf. 80. p. 60. GVSTANEO Ienenfi amplissimo asser-
b) Cel. ELVMENBACH Handb. vantur, obseruare licuit.
 Nat. Gesch. Gött. 83. p. 126. *i*) SCHROECK, HILL, PEN-
 MEIN Pharm. rat. Leipz. 57 p. 308. NANT.
 HILL Hist. of. mat. med. Lond. 51 *k*) LVDOVICI.
 356. GEOFFROY Mat. Med. a. *l*) GMELIN Diff.

teries vero hoc modo excreta immatura censetur et itaque sole et aere maturari dicitur *m*), (siue potius forte, vt quaedam alia corpora, exsiccatione et calore odorem accipit fortiolem) hic moschus diligentissime ab incolis colligitur *n*), et optimus habetur *o*), illicque longe praefertur, qui in animali viuo vel mortuo reperitur *p*). Folliculum enim foetidissimum esse aiunt venatores, cum animalia occisa exuiscerantur, dein vero moscho per solem et aerem, ex eorum fide, maturato, moschum redolere *q*). At forsan feces quibus ex venatorum negligentia folliculus obductus erat, foetorem effecerant, qui, fecibus per solem et aerem bene exsiccatis, profligatur, et odorem moschi relinquit *r*). Nec minus de tempore et sexu differunt auctores. Sunt enim, qui secretionem moschi cum fluxu mensium mulierum comparandam esse *s*) et statis temporibus redire *t*), vel tempore catulitionis *u*) et quotannis *x*) leuenire statuunt; alii qui moschum semel et semper *y*) secerni dicant. Plerique, iique quidem steri observationibus certissimis, moschum maribus *z*), vt eodem foeminas alliciant *a*), esse peculiarem affirmant; alii foeminis *b*) tribuunt, ceteri utrique sexui communem, adeoque masculinum foeminino fragrantiolem odore *c*) arbitrantur. Quidam moschum pro victu animalis, coelo vel regione *d*) et pro alimentorum copia diuersum esse, et inde inedia animalis fragrantiolem reddi *e*)

m) SERAPION ap. ALDROVAND, in Comment. ad S. vid. PANCI
GESNER, SCHROECK.

n) SCHROECK, GESNER.

o) GESNER.

p) GESNER, SCHROECK.

q) GESNER.

r) de la PEYRONI (in A. Paris. 1731. *übersf. v. STEINWEHR Breslau 57.*) *anat. Beschreib. d. Moschthiers* P. 75.

s) BRASSAVOLA apud ALDROVAND RVELLIVS ap. SCHROECK.

t) Nouilunii tempore colligi et plenilunii perfici putat SALMVTH

in Comment. ad S. vid. PANCI
ROLL. L. 2. Memorab. T. 2. plenilunio perficitur, vt placet L. CATELAN. l. c.

u) GESNER etc.

x) RVELLIVS ap. ALDROV.

y) SCHROECK l. c.

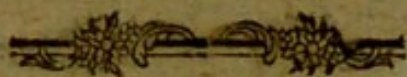
z) GESNER, SCHROECK, GMELIN, PENNANT.

a) HEIN.

b) Ap. GMELIN.

c) BVFEON.

d) GESNER, SCHROECK, GMELIN etc.

et edī *e*), et obseruationibus, et principiis physiologicis consentientibus probant. At minime inde potest demonstrari, vt quibusdam videretur, adeoque vsu euictum *f*), moschum in terris nostris vel foetidum *g*), vel nullum *h*) ab animalibus secerni, cum moschi veri secretionem *Berolini* obseruatam *i*) habeamus. Ex superioribus ergo patet, moschum minus plantis odoratis, quibus alitur animal, vt nonnullis placet *k*), quam potius naturae singulari animalis, quae speciei secretionem efficiat, odorem deberi; cum animalis inedia odor augeatur, et animalia foemina, quae sine dubio eodem paulo vtuntur, nec moschum secernant, nec quidquam habeant, quod moschum redoleat *l*), denique animalium, praesertim hominum *m*), qui cum ceteris alimenta communia habent, partes vel excreta, forte ob indolem singularem, odorem moschi referant. — At cum haec neutiquam sufficiant ad moschi naturam et finem rite explicandam, et certissime in operibus, quae non in promptu habui, quae res veliam sint expositae, vel ex illis facile exponendae, vltiorem earum disquisitionem vel aliis, si cuidam placet, vel mihi impoterum, si per fata licet, relinquendam puto.

SECT. II.

De moscho artefacto.

Moschus artefactus resina est ex oleo succini et spiritu nitri fumante parata, odore moschi et colore spadiceo praedita. Ideo pauca de his dicenda mihi videntur.

CAP. I.

e) LEMERY Mat. Lex. *Leipz.* II. p. 744. SCHROEDER *Ontflo.* Kabinet de simpl. te *Leid.* 41. 146. GMELIN.

f) BRASSAVOLA ap. GESNER.

g) ALDROVAND, SCHROECK,

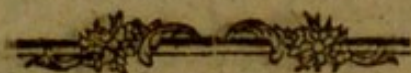
h) GESNER cto,

i) NEVMANN *Pract. chem.* p. 1282.

k) GESNER I. P. PORTA *Phytogn.* L. II Cap. VIII.

l) GMELIN l. c.

m) vid. infra in cap. de Moschat, l)

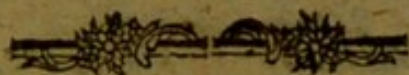
CAP. I.

De resinis et oleis.

Resinae et olea aetherea paucis modo differunt, ut ex analysi et synthesisi apparet *n*). Etenim utrumque corpus partibus constituitur inflammabilibus s. phlogisto, terreis tenuioribus et acidis, quibus si partes acido-salinas subtiliores et aqueas s. spiritum rectorem admisceamus, oleum efficimus *p*), si remoueamus, resinam *q*). Itaque in resinis partes acidae, vel admiscendo acido, vel partibus illis, quae spiritum rectorem constituunt remouendis auctae praeualent *r*), eodem modo partes inflammabiles et terreae. Inde resinae quoque oleis sunt inflammabiliore, et maiorem acidi et terrae in destillatione exhibent quantitatem *s*). Spiritus rector vero non solum odorem gratum sed etiam fluiditatem oleis conciliat *t*). Ex his patet, resinas in totum spiritu rectore in olea resolui posse *u*), etiamsi hactenus olea modo ex resinis separantur s. partes oleosae, quae in resinis continentur, secernantur. Olea vero varia ratione condensantur. Etenim omnia fluida consolidantur, vel aucta cohaesione omnium partium seu congelatione, quo ex parte crystallisatio pertinet, vel aucta cohaesio modo solidarum. Nexus autem partium solidarum constituitur

n) STAHL Chem. P. I. p. 60.
62. IVNKER Tab. 49. 50. LANGE
O. T. I. p. 573. 74. F. HOFF-
MANN Obs. ph. ch. p. 55.
NEVMANN p. 168. 188. 268.
BOERHAVE Elem. Chem. Lips. 32.
T. 2. p. 126. DE MORVEAV, MA-
RET und DURANDE *Anfangsgr. d.*
theor. u. pract. Chem. übers. v.
WEIGEL, Leipz 79. T. I p. 112. MAC-
QVER chem. W. B. herausg. v. LEON-
HARDI T. 3. p. 229. f. p. 668 705. 709.
CARTHEUSER Mat. Med. Erf. ad V.
49. T. I. p. 18. VOGEL Instit. Chem.
L. B. et Lips. 57. §. 37. cel. WEIGEL
I. c. §. 986. et 992. 3. Cel. WIEG-
LEB Handb. Chem. §. 1448.

o) CARTHEUSER I. c.
p) CARTHEUS., VOGEL §. 366.
q) CARTHEUSER, BOERHAA-
VE T. 2. p. 108. 126. MACQVER
Elem. de chem. pr. a Par. 51. p. 197.
r) MACQVER Chem. Wörterbuch
T. 3. p. 23. et 668.
s) Cel. WEIGEL I. c.
t) VOGEL §. 366.
u) ∇ in de eadem planta Ω tam
ad spiritum rectorem restituendum
in oleis inspissatis commendarunt
MACQVER et LEONHARDI Chem.
W. B. T. 3. p. 705. et de restituen-
dis oleis v. cel. WIEGLEB Not. ad
VOGEL. Inst. Chem. §. 366.

stituitur, et collectione partium minimarum, quae hactenus per totum volumen corporis aequaliter erant dispersae, harumque vinculo arctiori s. coagulatione, qua ratione ex corpore, quod medium tenuit, duo formantur, solidum et fluidum; dein vel expulsionem partium, quae nexum solidorum arctiorem impediunt s. euaporatione (s. si hoc leniter fit, exhalatione, vel ablatione partium fluidarum omnium exsiccatione, quarundam, inspissatione, vel denique partium solidarum separatione a fluidis per corpus additum, quod fluidis modo connectitur, i. praecipitatione. Haec praemonenda mihi videntur, ut inde rite definiri queat, quomodo in resinas mutantur olea aetherea, s. quid sit, ut ita dicam, resinae factura. Omnino quidem et coagulando et, ut mihi videtur, praecipitando resinae constituuntur, optimae autem et firmiores inspissando; quam differentiam diuersa oleorum natura efficit. Ut enim vi aeris *x*), solis *y*), ignis *z*) acidorum *a*) mineralium fortiorum *b*) alia inspissantur, ita alia coagulantur *c*). Differentia inspissationis et coagulationis ita constituitur, ut in illa vapores oleum redolentes vi acidorum fortiorum expellantur, et resinam firmam adorem nouo vel pristino valde

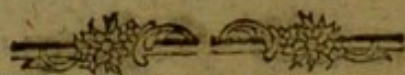
x) BOERHAAVE l. c. et p. 133. IVNKER Tab. 49. p. 68. I. H. MEYER *chemisch. Versuch* p. 83. 1787. MALOVIN *Med Chem. übers.* v. KOENIGSDOERFER *Altenb.* 63. T. I. p. 214. VOGEL §. 304. GEOFFROY in *Act. Paris* 1738. (*übers.* v. STEINWEHR p. 282.) cel. WEIGEL §. 992. Cel. WIEGLEB §. 1447. *y*) MACQVER *W.B.* T. 3. p. 22. et 705.

z) GEOFFROY p. 284. MEYER p. 77. 79. WEIGEL §. 993. POTT *Exercit. chem. Berol.* 38. p. 178-85. MANGOLD *Chem. Erfahr. Erf.* 48. p. 15. LANGE p. 573. NEVMANN p. 268.

a) Olea assumpta et forma resinarum per alvum deicta annotauit MALOVIN T. I. p. 213. olea per $\frac{1}{2}$ d. $\frac{1}{2}$ in resinas mutata recensuit de MORVEAV etc. T. 3. 35.

b) F. HOFFM. LANGE, MARGGRAFF, MASSE, POTT, MANGOLD L. I. C. C. MACQVER *Woerterb.* T. 3. p. 22. cl. WIEGLEB §. 1449. IVNKER Tom. 2. p. 76. 89. 162. NEVMANN p. 168. 188. 268. de MORVEAV etc. T. 2. p. 98. T. 3. p. 268. cel. WEIGEL §. 993.

c) De coagulatis oleis tantummodo per acida et aerem quidem exempla mihi innotuerunt, de cet. vero fortiam extant, saltem cogitari possunt.

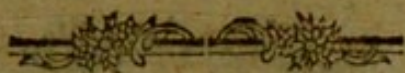
valde imminuto relinquant, in hac vero vapores pauci vel nulli egrediantur, et corpus efficiatur mollius, ex parte in aqua resolvendum, et per se iterum diffuens, itaque resino-gummosis simile, oleum redolens; forte maior acidi copia requiritur ad oleum eiusmodi naturae plane resinaeficandum. Sed haec et cetera, quae hanc doctrinam illustrant, experimentis, et copia, et praestantia adhuc nota superantibus, sunt confirmanda.

CAP. II.

De odore.

Odor nobis offertur effluviis partium volatilium *d)*. Itaque eius principium nec menti *e)*, nec aeri *f)*, sed corporibus inest, et pro cuiusque physici vel chemici arbitrio, vel in sulphure *g)* in terra secunda sulphurea *h)*, in partibus salino-sulphureis subtilioribus *i)* in salinis *k)* in sulphureis s. oleosis *l)*, in oleosis et salinis *m)*, vel in phlogiston *n)* locum accepit. At, omissa disquisitione, an hae opiniones specie, an re differant, accipiamus e. g. phlogiston pro principio odoris, et omnino inde differentia odorum ratione fragrantiae et debilitatis *o)* pro principii copia *p)* et nexu cum ceteris partibus *q)* et ratione ad easdem, harumque quantitate *r)*, et natura *s)*

<i>d)</i> KOENIG Regn. vegetab. p. 115. F. HOFFMANN M. R. S. T. I. p. 296.	<i>l)</i> ETTMVELLER O. T. I. p. 145.
<i>e)</i> Vt voluit CRAANEN Tr. de homine c. GRAEBNERI Comm. Lips. 695. p. 530.	<i>m)</i> SCHROECK. l. c.
<i>f)</i> Secundum DANNHAVERVM Disp. de anima 4ta p. 95.	<i>n)</i> MACQVER W. B. T. I. p. 402-3. CARTHEVSEY M. M. P. I. p. 65. VOGEL Inst. Ch. §. 94. F. HOFFMANN obs. p. 189.
<i>g)</i> STAHL Ch. P. 3. p. 252. F. HOFFMANN obs. p. 297. HARTNACCI Admirand. phys. Frf. et Lips. p. 289 et 297.	<i>o)</i> KOENIG l. c. MALOVIN T. I. p. 210 et 12.
<i>h)</i> IYNKER Tab. 4. p. 77.	<i>p)</i> MACQVER l. c.
<i>i)</i> F. HOFFMANN M. R. S. T. I. p. 296.	<i>q)</i> HARTNACC. p. 290.
<i>k)</i> KOENIG l. c.	<i>r)</i> BOERHAAVE l. c. T. I. p. 516. odores rerum singulares ∇ ae miscaela et temperamento inprimis miscentur etc.

ra s), et odoris cuiusdam auctio vel imminutio definiri potest; sed nec huius principii natura rite explicata, nec odorum ordinibus bene dispositis, demonstrari non potest, unde discrimen odorum variorum et mutatio specifici odoris in alium specificum. Inde quidquid circa hanc rem in experimentis chemicis euenit, non, nisi ex philosophia corporum exponi potest, hoc modo, vt e. g. omnino quidem oleorum odor mutetur, cum spiritum rectorem depellas. Liceat mihi et in oleis, quae neutiquam ex vegetabilibus sunt parata, eas partes spiritum rectorem vocare, quibus differunt a resinis inde parandis. At odor moschi non solum euolutione odoris, qui haecenus spiritu rectore quasi obuolutus tenetur, et hoc expulso, prodit, sed et spiritu nitri constituitur. Oleum enim succini euaporatione et exsiccatione in resinam mutatum odorem quidem suauem, non vero moschium recipit, vt nobis exprimentum de hac re institutum satis superque demonstraui.

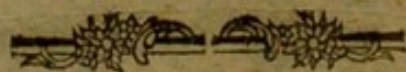
De moschatis.

Odoris succini vel alius cuiusdam rei mutatio in eum, quem vulgo moscho inesse constat, forte minus miranda videtur, cum odorem istum non adeo peculiarem ac proprium animali moschifero reperiamus, imo multis communem vel secundum, vel praeter naturam. Exempli enim moschatorum quisque naturalium fere ordo continet, vt animantium mammalium u), auium x), amphibio-

C 2

TUM

s) HARTNACC. l. c.	2. p. 19. Genetta. MERKLEIN
r) EITMVELLER T. I. p. 795.	Hist. med. Thierb. Nürnberg. 696. p.
u) Cercopithecus A. N. C. D.	244. DE LA PEYRONIE (qui can-
I. A. I. p. 200. FABER Hist.	dem adeo nomine animal. m. de-
mexic. f. 564. Martes, Lepores,	scripsit.) in A. Paris 1731. (Abberf. v.
Mures. GESNER p. 795. Lepus	STEINWEHR) Hist. anat. Beschreib.
moschia, Mus mosch. ALDROV. p.	d. Moschbiers. Feles. GESNER. l.
310. Mures. A. N. C. l. c. FABER	c. Antilope Grimmia (Mosch. Grim.
l. c. Glires odorati rossici moschati.	L.) Antilope Cervicapra PALLAS
WAGNER Epist. Itiner. ad BRUECK-	Nat. G. merkw. Thier. durch d. Verf.
MANN Cent. 2. Ep. 19. Castor.	verteutscht, Berl. und Stralsf. 78. p.
mosch. L. III. MURRAY Bibl. B.	46.

rum y), piscium z), insectorum a) et plantarum b), nec non mineralium c); praeterea partes d) et excreta e) animalium, itemque

COT-

46. 48. et 31. Fasc. I. V. I. *Sus Tassu* cel. LESKE Nat. Gesch. d. Tb. p. 189. Linn. Syst. p. 103. Cel. BLUMENBACH l. c. p. 128. Cel. GATTERER v. Nutz. u. Schad. d. Thier. p. 54. (*Aper moschif. mexic.*) A. E. L. a. 1695. Febr. p. 76. *Elephas* A. N. C. l. c. FABER l. c. de cet. anim. m. v. cl. WERNER Diss. de Moscho, Gott. 84. qui p. 4. de variis et discrepantibus anim. Mosch. descriptionibus agit, quae olim ex multitudine animalium moschifero- rum, horumque substitutione ortae, iam vero ex parte saltem explicatae sunt, cum ex Gmelini cet. disquisitionibus historia moschi bene sit. disposita.

x) *Anas Mosch. redolens* BRVECKMANN l. c. Vol. I. Suppl. p. 6.

y) *Serpentes*. ALDROV. l. c. A. N. C. L. c.

z) *Truttarum species* Ill. CRANZ, Mat. Med. T. I. p. 196.

a) *Formicae et Muscae* A. E. L. A. 1688. Oct. p. 481. *Sylpha vespillo* cel. MVELLER ad L. Syst. T. 5. p. 130. Cel. BLUMENBACH p. 331. *Cerambyx. mosch.* Cel. MVELLER l. c. p. 264. Cel. BLUMENBACH p. 336. Cel. LESKE p. 438.

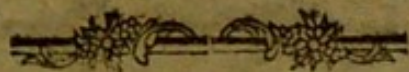
b) Vegetabilia moschata XXIV. recensuit ALDROVAND. *Moschatellina* LEMERY Lex. p. 744. (plane negat) GEOFFROI M. M. T. 4. (tempestate humida modo redolere dicit) M. LUDOVICI *Kaufmanns* Lex. T. I. p. 1758. WORT Gazophyl. phys. med. p. 597.

HEIN l. c. (affirmant.) *Carduus mollior* Ill. CRANZ l. c. *Geranium moschat. et cucurbit. lagenar. etc.* plant. LOE- SEKE Mat. Med. 530. GESNER p. 789. et 791. *Ketmia aegypt.* semine mosch. *Abelm.* dict. LUDOVICI Lex. T. I. p. 42. VOGEL Mat. Med. p. 172. de cet. plant. mosch. V. E. N. C. D. I. A. I. obs. 97. p. 227. SCHROECK ap. MANGET, l. c.

c) *Lapis* odore moschi, ambrâ, zibetique, quo ille aquam, item virtute medica imprægnat, in porco maiori invenitur optimis herbis odoriferis, et radicibus aromaticis pasto BRVECKMANN in Epist. Itiner. 13. itiner. e mosq. *Lapidis* odore moschi ab Horstio *Dresdae Saxon.* inveni mentionem facit M. B. VALENTIN Mus. Mus. P. 2. p. 21. De his et pluribus e museo parentis e manibus F. E. BRVECKMANN (qui in Epist. Itinerar. 13. lapidis mentionem fecit *Achati Bohem.* *Moschati* colore rubelli maxime duri et ex ALDROVAND. et ANSELM. BOETIO retulit de lapidib. *Marieberg*: malleo percussis moschum spirantibus, alibi- que id. Aust. lapid. descripsit moschi odore *Thiessenstein* dictum e *Mariae monte misniae oppido* inventum in vena St. FAB. et SE- BAST.) receptis, retulit GMELIN D. cit. p. 19.

d) *Cerebrum porcellorum* LEMERY Lex. l. c. *Cerebrum et cranium*

urâ

(corrupta *f*) et composita *g*) quaedam etc. *b*) moschi odore praedita inueniuntur. Eodem modo et odores alii, vt violarum *i*), cydonio-

C 3

uri occisi E. N. C. D. 2. A. 2. obs. 77. p. 22. *Pili uri Bartholin.* Hist. zanar. Cent. 6. Hist. 86. Bresl. Gesch. 77. Versf. p. 190. *Pellis milui* A. E. L. SS. 1. p. 425 *Testiculus crocodilli* A. E. L. A. 1689. Mart. p. 147.

e) 1) *Sudor hominum vniuersalis in nautis*, qui quotidie fescunciam $\text{℥} \text{ss}$ et $\text{℥} \text{ij}$. vini hisp. pro potu utebantur, et in labore multum sudoris moschum redolentis profundeabant. In *septuagenario*, qui cum nec vino, nec aromatibus et id genus odapibus vteretur, sed victu et potu parco et tenui contentus viueret, tamen sudoribus nocturnis saepe distilluebat, qui, cum indusia calore resiccarentur, moschum redolebant aquam fragrantissimum A. N. C. D. III. AA. IV. et X. p. 179. De cet. vid. SCHROECK OP MANGET 2) *Sudor topicus sub axilla sinistra de la PEYRONIE* l. c. III. CRANZ l. c. 3) *Halipterus oris presbyteri*, anima foetida laborantis; Is morbo imminente, moschum spirabat Hl. CRANZ l. c. 4) *Stercora animalium* A. E. L. A. 1688. COſt. p. 481. *Martium* LOESEKE p. 5529 *Murium* RVELLIVS ap. ALDROV. *Hominum, piscium, crocodilli*, v. CASTELL. de hyaena odorifera BARTHOLIN l. c. Hist. 52. *Serpentum Rhodius* l. 3. obs. 98. ETTMUELLER l. c. *Vaccarum*, cum haec verno et aestiuo tempore herbis recentioribus in pratis pascuntur, et quidem maxime stercora sole siccata.

Auium, praecipue columbarum LEMERY l. c.

f) *Eg. bilis semiputrida* Ill. CRANZ l. c.

g) *Herba nicot. tabac. c. pauco succini oleo infusa* MALOVIN l. c. P. 2. p. 308.

2) *Lapis percarum* in $\sim$ $\oplus$ li vel $\ominus$ is vel $\square$ so soluta. FR. HOFFMANN ap. NEVMANN p. 308.

3) *Galbanum, Sagapenum, Opopanax et Bitumen iudaicum*. LEMERY ab aromatario emta et casu in marsupio vestis vna cum quidem, separata tamen inuolucris chartariis; relicta vbi post aliquod tempus vestem depositam, reciperet, odorem moschi referre sensit quem cum relicta simul inueniret, ab his ortum putauit. NEVMANN p. 852. CRANZ l. c. A Paris 1706.

4) *Mixtum ex ambra, succino, aliisque suauolentibus inter modos moschum adulterandi refert* LANGE l. c. p. 460.

5) *Mixtum ex nucis mosch. cinnamm. caryophyll. spica nardi aa trit. c. sangu. columb. subact. et ad solem siccatur. dein septies c. ∇ rosar. irrigat. etc. vt et alii modi moschi falsitii reperiuntur* ap. ALDROVAND et GESNER.

b) *Quorum catalogum maximum reperimus* ap. SCHROECK in Manget Bibl. in quo adeo succinum refertur.

i) *In Vrina hominis, qui terebinth. assumit.*

doniorum *k*), styracis *l*), ambræ *m*), camphoræ *n*), terebinthinae *o*), cumini *p*) etc. *q*) imitantur, et exempla hominum, brutorum *r*), lapidum *s*) etc. odoratorum et suaueolentium traduntur.

CAP. III.

De Colore.

Mutatio colorum in oleis, ad consistentiam resinarum concre-
scentibus, forte quid conferre posset ad illustrandam doctrinam de
ortu et mutatione colorum, si omnem de coloribus doctrinam iam
optime definitam et compositam nobis tradidissent physico-chemici.
At ipsi adeo viri summi eius difficultatem profitentur, et eandem eo
magis demonstrant, quo magis inter se dissentiunt. Alii enim, et
inter hos plerique physicorum *t*) et chemicorum *u*) colores tantum
ex

k) In naphtha ☐ac, obseruante,
WESTENDORFIO V. cel. WIEG-
LEB *Handb. d. Chem.* §. 1436.

l) In butyro et carne vaccarum
et caprarum, quæ meum alpinum
ymbella purpurascens C. Baub. co-
mederant. I Muratius in litter
Baub. addit. in *Matthiol. Dioscorid*
L. I. c. 3. C. GESNER hort. ger-
man.

m) In ☉ Oli. v. BURGHARD
Neue Zusätze zur Destillierk. Bresl.
u. Leipz. 48. p. 318. BERNHARD
Vers. und Erfahr. aus Öl u. f. w.
Medicam. zu mach. Leipz. 55. p. 2.
Vorred. et p. 3 in L.

n) In ☉ ros. marin. et Iuniperi
c. addit. caust. alcal. Otto Cl. BVCH-
HOLZ, MAYER etc. et in ☉ is cet.
v. cel. WEIGEL §. 983. in ☉ anisi
addita ☉ fumante, vt et alii
odores in experimentis mihi obue-
nerunt.

o) In quibusdam oleis MACQUEX
W.B. T. 3. p. 705.

o et *p*) In oleis euaporatis de cedro,
limete, bergomotte etc. v. GEOFF-
ROY *Beob. über d. wesentl. Oele,*
ihren Aenderungen, u. d. Art, die von
gewiss. Frücht. zu rektificir. nebst
Untersuch. d. Aender. d. Aniesöls A.
Paris 1728. (übers. v. STEINWEHR.)

q) IVNKER, *Tab.* 15. p. 380.

r) GARMANN *Mirac. mort. l. 2.*
tit. 8. §. 20-23. A. E. L. 1689.
Matt. 150. seq.

s) GARMANN *l. c. §. 65.*

t) NEWTON, EVLER etc. v. cel.
WEIGEL §. 265-300 ERKLEBEN
Anfangsgr. d. Nat. Lehr. Götting.
77. §. 365. III. SVCKOW Nat.
Lehr. Ien. 61. §. 447. p. v. MV-
SCHENBROECK Introd. in phil.
nat. L. B. 62. T. 2. §. 1000. NIE-
WENTYTE Recht. Gebr. d. Weltbe-
tracht. übers. v. SEGNER Ien. 47.
P. 438.

ex reflexione et refractione radiorum lucis diuersa, pro superficie corporum varia, oriri et differre arbitrantur. Alii hanc sententiam ita restringunt, vt colores hoc modo visibiles *x*) reddi affirmant. Alii denique principium colorum corporibus ipsis inesse putant, et hoc quidem nunc in sulphure *y*), terra secunda (sulphurea) *z*), phlogisto *a*), materie lucis *b*), et acido pingui *c*), nunc in partibus salinis *d*), nunc ferreis *e*) etc. *f*) ponendum statuunt. At forsan non adeo discrepant, vt videatur, si modo in eo conueniant, vt partes corporum minimae elementares figuram diuersam habeant, quae efficiat, vt pro componendi modis variis, corporum volumen et praecipue superficiem discretam construere possint, et inde diuersam radiorum lucis reflexionem et refractionem efficiant. Ita quidem cuique nihil optabilius videtur, nisi horum disquisitio, iunctis studiis Physicorum et chemicorum instituenda; Forte vt haecenus observationes physicorum, ita experimenta chemica *g*) et electrica *h*) multum

p. 438. CRAANEN T. I. de hom.

p. 530. KOENIG Regn. veg. p. 120.

RETTMUELLER O. P. I. p. 139.

u) BOERHAAVE T. I. p. 123. cl.

WIEGLEB H. d. C. §. 500. Cel.

WEIGEL ad de MORVEAU etc. T.

II. p. 9. Cel. LEONHARDI ad MAC-

QVER W. B. T. 2. p. 151. STAHL

Ch. dogm. et exp. P. 1. p. 58. Opusc.

p. 32. De cet. vid. cel. WEIGEL

. . c.

x) Cel. WEIGEL §. 300.

y) STAHL P. III. p. 153.

HARTNACCI c. p. 299. FR. HOFF-

MANN Obs. L. 3. obs. 10. DIG-

BAEVS ap. KOENIG l. c. p. 121.

z) Junker Tab. 4. p. 76.

a) Vogel Inst. Chem. §. 94. Cel.

Weigel §. 46. Cartbeuser Mat. Med.

p. 1. p. 65. MACQVER W. B. T.

II. p. 402. seq. de Morveau etc. P.

II. p. 306.

b) Meyer l. c. p. 300. seq.

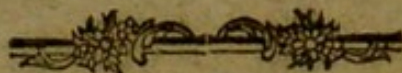
c) CLAR. WIEGLEB *kleine chem. Schrift. herausgeg. v. E. G. BALDINGER Langensf. 1767. S. 35.*

d) König l. c.

e) de Morveau l. c. p. 305.

f) Boerhaave T. I. p. 516. colores gratissimi tenerrimi Aquae adiuumento constant.

g) a Domo Exper. chem. A. N. C. D. 1. A. 3. p. 378. Specht ib. A. 6. p. 54. Hagendorn de liqu. per alemb. colorat. destill. ibid. D. 2. A. 3. p. 84. Id. de var. color. phaenomen. ib. p. 87. Boerhaave T. 1. p. 189. de colorum natura varia in igne cognoscenda. Stahl P. 1. p. 59. P. 2. p. 186. seq. P. 3. p. 338. Junker Tab. 15. p. 380. Tab. 58 p. 212. Cel. Wiegleb ad Vogel Inst. Ch. p. 208. Ej. Handb. d. Chem. §. 1442. de Morveau P. 1.

multum conferre possunt ad doctrinam de coloribus vberius illustrandam.

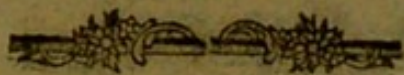
CAP. IV.

Sistens experimenta cum oleis et spiritu nitri fumante facta.

Experimenta circa oleorum cum spiritu nitri fumante mixtionem, quae hisce tabulis continentur, ad clar. HASSII, (○○ part. I. ad ☉ Part. II. assumsit) exemplum quidem, hoc tamen discrimine institui, ut ad quaedam olea, ne incenderentur, minorem spiritus nitri quantitatem adhiberem. Multa forte in experimentis erunt, quae desideret naturae peritus, multa, quae circa corporum naturam adhuc cognoscenda videantur, sed iuueni minus experto, cui omnia et noua videntur, et re vera sunt, graue omnino est et perquam difficile, omnia rite obseruare, perspicere et disponere. Inde pauca modo attuli, ut dicam, non tam quae inuenta, quam quae sint adhuc inuenienda.

P. I. p. 305. Cel. Weigel §. 1137-44.
Macquer T. I. p. 487. T. 3. p. 617.
v. Muschenbroeck §. 1137. Elsholz De-
Bill. curios, Berol. 1674.

b) Complét Treat. of Elect. in
theor. and pract. with orig. experim.
by T. Cavalle Lond. 1777. c. 5.

ORDO I.

COMPOSITIONES MOSCHATAE.

CLASS. I.

RESINAE MOSCHATAE.

3i, mutat: praesertim Vapores add. ~ ☉ fum. 3ii, admixta ☐ a ☉ ta
Succinialbum vapores colore ~ ☉ *Resina aurantia* odore non
 - - - odore - - - adeo forti.

a) *Succ. rubrum* - - - - } *Res. profundior aurantia,*
 - - - fului } *odore fortiori.*
 b) *Asphalti* - - - - }
 - - - odore Asphalti

c) *Citri* vapores odore ☉ i, colore *Res. ex rubro fulua,* odore
 cinereo, cum mixturae multa resper- non adeo debili.
 sione, efferuet, et resinam consti-
 tuit fuluam, oleum citri redolen-
 tem.

d) *Petrae* vap. nulli, mixtio ebul- *M.Ra. lactea,* odore debili.
 liens fluida, cui ~ ☉ i innatabat.

Rae c. *Wmi* 3ß *Succ. alb. rufa. Succ. rubr. profundior rufa*
Asph. flaua. Citr. rubicunda. Petr. flaua albi-
cans, in quibus odor eandem, quam in re-
finis habuerat, retinuit rationem.

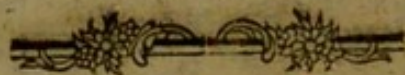
CLASS.

a) *Marggraf* l. c. etc. auct. de
 ceod. *Neumann* p. 168. ex ☉ ☉ *Succ.*
resin. constituitur. Junker Tab. 16.
 pp. 290. ☉ ☉ *Succ. facile arripitur, et*
imbibitur ~ u ☉ i. Fr. Hoffm. Obs.
 pp. 36. ☉ ☉ *Succ. c. ~ ☉ i mixtam va-*
pores edit, ebullit, incenditur et in
ccramam resinae similem abit.

b) *Cl. Hassé* l. c. p. 42. odorem
 essentiae succini sensit, cetera cum
 ceo conueniunt.

c) *Cl. Hassé* p. 50. odorem speci-
 ficum sensit de cet. nobis cum eo
 conuen. *F. Hoffm.* p. 36. ☉ ☉ *A. c.*
 ~ ☉ i. f. fluorem crassam constituit
 p. 33. id. c. ☉ ☉ ☉ i mixturam fla-
 vam saturatam effecit.

d) *Cl. Hassé* p. 42. adiecta in su-
 per ~ ☉ i 3ß nullam vidit muta-
 tionem. *F. Hoffm.* p. 36. idem, quod
 ☉ ☉ succini, et in hoc obseruauit.

CLASS. II.

TINCTURAE MOSCHI EX RESINIS NON MOSCHATIS

3i. mut. praesert. Vap. add. ~ ☉ fum. 3ii. admixt. ▽ 8ta
 a) *Terebinthinae* vap. flavi, odore *Res.* flava, e odore meliss.
 lign resinosi (vulgo *Kuehn* dicti.) offic. s. citrat.
Cajaputi vapor. rutili, acidi, MRa *Res.* e fusco flava, odore fere
 lente sine flamma comburebatur. pomor. Orant. Vo in-
 fusor.

Rae c. Vmi 36 *Tereb.* flava, plane moschum redolens.

Caiap. e fuluo - rubicunda, ex parte mo-
 schum spirans, odor vero post aliquot
 tempus evanidus.

a) *Stabl* P. 3. p. 320. ☉ *Tereb.* c. eodem T. 61. p. 290. ☉ *Ter.* facile
 ~ ☉ *resinae* naturam induit. p. 361. arripitur et imbibitur ~ ☉ *F. Hoffm.*
 ☉ *Tereb.* c. ☉ ☉ *li* cramam et pu- p. 36. ☉ *Tereb.* c. ~ ☉ *fum.* in-
 verem arenae similem effecit. p. 362. censum fere nullos cineres reliquit.
 ☉ *Tereb.* c. Δe 8t. residuum re- *Macquer* Elem. P. 2. p. 105. et seq.
 liquit resinofum ruffum. *Junker* Tab. ☉ *Tereb.* c. ~ ☉ et ☉ ☉ *li* incen-
 50. p. 89. ☉ *Tereb.* in ☉ ☉ *li* fu- ditur. *Neumann* p. 168. ex ☉ *Te-*
 sum, et per aliquot dies super for- reb. resina parari potest. *Cl. Hassé* p. 41
 nacem leni calori expositam resinam *Tereb.* venet. c. ~ ☉ eod. modo, ut
 constituit e bruno nigrum, siccam cet. comp. pulverem resinofum con-
 fragilem, amaram, minus fragran- stituit, odore et sapore *terebinthinae.*
 tem. ☉ *Ter.* p. 1. ~ ☉ p. 6. s. 4. cuius 8i in Vmi 3ii. resolut. Ram
 resinam efficit, sed ☉ *Tereb.* et ~ flavam sapore fragrante exhibet.
 ☉ ~ incend. T. 58. p. 209-10 de

ORDO II.

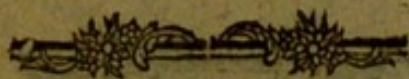
Compositiones ceterae oleorum cum Spiritu Nitri fumante.

CLASSIS I.

Olea et addito spiritu nitri fumante adhuc fluida

3i. mut. et praesert. vap. add. ~ ☉ fum. 3ii. add. ▽ 8ta.
Chamom. rom. vap. pauci, fulvi, *Res.* profunde spadicea, odo-
 reddentes odorem olei, sed praeci- re ☉ *li* mollis. Haec etc.
 pue ☉ *li*. dein deliquescabant.

a) *Fec-*

- a) *Foeniculi*. vap. pauci, fului, spirantes odorem ☉i et ex parte foeniculi. MRa effervescescens. *Ref.* profunde flaua, mollis, odore amygd. amar.
- b) *Anisi* vap. pauci, fului, flauescences, odore quidem olei sed maxime ☉i praediti. *Ref.*, cum ▽ maximam partem massae resolveret, pauca, mollis, flaua, odor anisi et camphorae iunctus.

Rae vt supra par. *cham.* flaua odore ☉i Ch.

Foenic. profunde flaua, odore resinae suae.

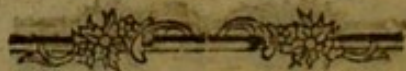
Anisi flauescens, odore olei Anisi.

- a) *Id.* p. 49. odorem foeniculi in resina sensit. Cet. cum eo conueniunt. b) *Id.* p. 48. de plerisque conuenimus *Iunker* T. 58. ☉o anis. c. ☉o ☉li resinam efficit et incenditur.

CLASS. II.

Olea per Spiritum Nitri coagulata.

- ☉o 3i mut. vap. add. ~ ☉ fum. 3ii. admixta ▽ ☉ta
Origani cret. vap. fere nulli, et facillime sine strepitu cum ~ ☉ se iungens. MR constituit: quae tandem vapores quosdam ☉osos edidit, et resinam praecipitauit e spadiceo rubram, ipsa tamen colorem flauum retinuit, dein cum resina se commiscuit. *Ref.* colore spadiceo, odore specifico mollis.
- a) *Baccar. lauri* vapor. pauci, rubri, acidi et parumper oleosi. MRam valda effervescentem effecit. *Ref.* flaua, mollis; odore specifico.
- Ligni rhodii* vapores obscure rubri, odore ☉i MRa. valde spumans orta est. *Ref.* flaua in ▽a ex parte soluenda, odore specifico.
- b) *Benzoes* vap. fului, ☉osi. MRa effervescescens abiit in massam nigram spumofam odore pomorum Orant. *Mass.* immutata, et partes quosdam secernens oleosas, quas ▽ resoluit.
- ☉ infusor. D 2 c) *Cumi-*

c) *Cumini* vap. rubri, maxima ex MRa flaua mucilaginoso. parte ☉; MRa vehementer respergens colorem aurantium, tunc flauum recepit.

d) *Rosar.* vapor. cinerei, odore cerae MRa lactea, dein viridis, profundior quam antea, tandem efferuescens, spumans, ebulliens, euaporans et denique massam praecipitans, quae post ebullitionem cerae consistentiam assumit, et ☉ spirauit.

Lilior. albor. vap. rubri, ☉; MRa Mass. mucilaginoso. in consistentiam cerae abiit, et odorem cerae coquentis spirans colorem fuluum recepit.

Rae more solito, *Orig.* spadicea. *Bacc. Lauri* flaua; *Ligni Rhodii* Mucilago flaua.

Cumini viridescens; Omnes odore specifico praediti.

De reliquis apparari non poterant.

b) Cl. HASSE p. 51. Fere omnia spadicea, ∇a ♂ta addita, in resinam mollem abiit.

i) *Id.* p. 43. odorem olei, addita ∇a sensit, cetera, vt nostris experimentis constitit.

l) *Id.* p. 47. ∇a ♂ta addita colorem album et odorem ligni Rhodii sensit. De cetero non discrepat

k) *Id.* p. 50. Mixtura profunde a nobis.

CLASS. III.

Massae resinae similes.

♂ 3i. mut. praec. vapores add. ~ ☉ fumi. 3ii. addit. ∇a ♂ta

a) *Cubebarum* vap. rubri, odore Mass. resinosa porosa, profunde spadicea, odore fere nullo.

Anthos

Anthos vap. rufi, odore olei et ☉i. *Mass.* resinosa, flaua, odore MRa viridis, vehementes respergens Camphorae. effervescens et incallescens.

Salviae vap. multi, oleum redolentes, MRa vehementer respergens spumans, vt fex, et incallescens. *Res.* spadicea, odore olei admodum debili.

Rae, vt supra. *Cubeb.* flaua. odore ☿i

Anthos flaua, odore Camphorae.

Salviae flavescent, odore olei Salv.

a) *Id.* p. 52. ▽a admixta, res. cubebae spirauit.
flaua, firma, fragilis, adorem.

CLASS. IV.

*Massae resinae similes et resinae ex minori Spiritus Nitri
quantitate paratae.*

mut. add. ~ ☉tri fumante 3i et ☿

add. ▽ ☿ta

Anethi vap. odore olei et ☉i, cinerei demum rufi.

Res. obscure spadicea, odore carui.

) *Maioranae*, add. ~ ☉. f. 3i. et gr. IX. vap. profunde rubri, odore ☉i, MRa resinosa spadicea.

Res. e spadiceo flaua, odore specifico aromatico.

) *Calami aromatici* add. ~ ☉ f. 3i et gr. VIII. vap. cinerei tandem rufi, odore olei, post ☉i, MRa spissa, odore olei.

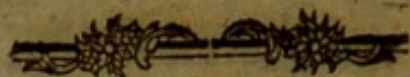
Res. e spadiceo flaua, odore urinae foetidae.

) *Cort. Aurantiorum*, add. ~ ☉. f. 3i. et gr. V. vap. cinerei et rufi, odore olei et ☉i; Fere incensa deflagrasset MRa.

Res. obscure spadicea odore carui.

) *Carvi*, add. ~ ☉. f. 3i. et gr. IV. vap. rubicundi, odore carui, MR sensim inspissata colorem induit profundiorum.

Res. e spadiceo flaua, odore carui debili.

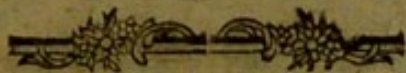
Rae, vt supra. *Anethi* odore et colore resinae
Major. purpurea, odore decocti fl. *Chamomill.*
Calam. flauescens, odore Calami aromatici.
Cort. Aur. odore et colore resin.
Carui purpurea, odore Carui.

- a) F. HOFFM. p. 32. c. ☉ ☉ li lam. in resina reperiit.
 MRa efficitur colore rubente liquida, c) F. HOFFM. p. 33. c. ☉ ☉ li.
 fumum sulphureum eructans p. 36. non statim coit, vt ☉ ☉ caryophyll.
 c. ~ ☉ fum. MRa efferuescens et inde minus calidum.
 in fluorem crassum rubicundum d) Id. p. 36. c. ~ ☉ fum. in
 abiens. cenditur, et cineres non adeo siccos
 b) Cl. HASSE p. 52. odorem ca. relinquit.

CLASS. V.

Olea Spiritu Nitri incensa.

- ☉ Mut. add. ~ ☉ fum. 3ii. add. ▽ ☉ ta.
 a) *Cerae* vap. ruffi ☉ osi, ebulliens *Res.* Remotis, quae igne de-
 MRincendebatur, et in massam flagrant, remansit spadicea,
 mutata chartae combustae similis odore pomor. aur-
 rant. ~ i infusor.
 b) *Rutae* vap. fului, odore olei et *Res.* eodem modo parata ob-
 ☉ i, cet. vt supra. scure spadicea, odore rutae.
 c) *Menthae piperit.* vapores oleum re- *Res.* fragilis, odore menthae
 dolentes, cet. vt supra praedita.
 d) *Lauendulae* add. ~ ☉ fum. 3i. et *Res.* e spadiceo flaua, odore
 gr. LVIII. vap. oleum et ☉ redo- lauendulae insignis.
 lentes, MR ruffa crassa incendebat.
 cet.
 e) *Chamomillae vulg.* add. ~ ☉ fum. *Res.* flaua, odore fere nullo.
 3i. et gr. LVI. vap. ruffi, odore olei
 et ☉ cet.
 f) *Petroselin.* add. ~ ☉ fum. 3i et *Res.* e rubro nigricans, odo-
 gr. LV. vapor. multi, oleum et re prunorum.
 ☉ redolentes cet.

add. ~ ☉ fum. ʒi. et gr. V.

C. C. MR. spadicea odore ceri incen-
debarur, et in cineres abiit.

gg) *Nucis Moschat.* add. ~ ☉ fum. ʒi
et gr. IV. MR. spadicea combureba-
tur sine flamma.

hh) *Animal. Dippel.* add. ~ ☉ fum. ʒiʒ
sub initio nulla mixtio, sed deinde
multa efferuescentia orta mixtura,
in massam nigram abiens combure-
batur sine flamma, et oleum redo-
lebat.

ii) *Ligni Sassafras* add. ~ ☉ fum.
gr. X. MR. ex parte incensa, et ex
parte fluida remanens, colore san-
guineo, odore olei.

kk) *Caryophyll.* add. ~ ☉ fum. gr. iʒ.
MR. oleum redolens, incensa in
massam spadiceam abiit.

Rae *Cerae* admodum flava odore $\mathcal{V}_{mi}$

Rutae rubicunda, odore *Rutae*.

Menthae purpurea, odore *Menthae*.

Chamomillae flava } odore $\mathcal{V}_{mi}$

Petroselin. - - }

Lauendulae rubicunda odore prunorum.

C. C. valde flava, odore resinae.

Nucis Mosch. rubicunda, odore $\mathcal{V}_{mi}$.

Animal. Dippel. nulla;

Ligni sassafr. sanguineo rubra, odore *Lign. Saff.*

Caryophyll. aurantia, odore *Caryoph.*

add. ▽ $\mathcal{Q}_{ta}$,

Res. spadicea, combusta re-
dolens.

MR. spumosa cum particulis
resinosis, spadiceis, odo-
re aromatico.

MR. nec ▽ a mutata.

MR ex parte ▽ resoluta, ex
parte in massam abiit colo-
re et consistentia cruoris,
odorem fortiolem accepit.

Res. colore et odore eodem,

a) Cl. H A S S E p. 47. vap. et

po. multas, nec vero incendium

audire, deia mixtionem quietam ex

qua c. ▽ $\mathcal{Q}_{ta}$ massa constituta ce-

co- viscida, dein similis vitello re-

centi quorum,

b) HOFFM. p. 37. c. ~ ☉ in-

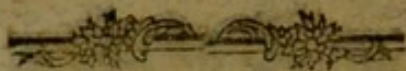
cenditur, et fluorem rubicundum

crassum efficit.

c) HOFFM. p. 37. c. ☉ ☉ ☉ in

calescit, et multum fumum edit.

d) Id.

d) *Id.* p. 55. c. ♀ generosae, nostra ratione, ♂ pars 1. et ♀. part. 2. MR turbida spissa eiusque superficiiei liquor resinofus et spissus, resinae in morem, supernatauit etc. *Id.* p. 36. c. ~ ⊕ fum. efferuescens in fluorem crassum rubicundum abiit. p. 320. ♂ ⊕ MR. liquida coloris flammei, odorem ♀is eructans.

e) Cl. HASSE p. 48. incendium adiect. insuper ~ ⊕ fum. Ziß vidit.

f) *Id.* p. 56. adiect. insuper ~ ⊕ fum. Zi et Æß incend. vidit.

g) Cl. HASSE p. 46. add. ~ ⊕ fum. Zii valde efferuescens in resinam abiit.

h) *Id.* p. 49. ad ~ ⊕ fum. Zii incensa resinam profunde spadiceam

firmam constituit. MACQVER Elem. l. c. incendium in hac MRa. HOFFMANN p. 32. c. ♂ ⊕. coagulum et massa picea nigricans. *Id.* p. 38. c. ~ ⊕ fum. āā incenditur, et liquorem crassum rubinum constituit.

i) HOFFM. p. 32. c. ♂ ⊕ āā mixturam calidissimam odore ♀ fortissimo colore saturatae sanguineo, dein coagulatio in resinam. *Id.* p. 37. ♂ caryoph. c. ♂ oliv. et ~ ⊕ tri incensa massam spongiosam reliquerunt.

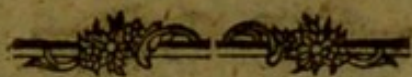
k) IVNKER Tab. 50. p. 89. c. ~ ⊕ fum. incendium oritur, relicto tantum cinere vel sicco, vel subhumido.

Compositio olei succini cum oleo ⊕li.

Olei succini Zi c. ♂i ⊕li Zii. Sensim inter se copulata vapores paucos cinereos succini et ♂ vitrioli odorem spirantes edidit. Dein mixta resinam praecipitarunt, quae cum ceteris iuncta, hisque resoluta est. MRa itaque fluida tunc colorem et consistentiam balsami peruiani ostendit, et denique spissior reddita est; odor motu augebatur. Post horas quatuor et dimidiam MRa adhuc fluida, odore et sapore acida, et ♀a addita, sensim soluta est cum efferuescentia. Nunc particulas oleosas et copia, et magnitudine sensim auctas dimisit, quae lenis ignis vi subiecta in corpus gumoso-resinosum abierunt, coloris fusci et saporis ex acido adstringentis, tactu viscosum et glabrum, nec Vmo amplius resoluendam.

Experimentum eodem modo c. ♂ et ♂ ⊕li 3j. reiterando eadem fere vidi. Mixta enim adhuc fluida separata reperiiebantur ita, vt oleum succini oleo ⊕li innataret. Haec mixta vbi leni igni exponebantur post breue tempus in massam carbonariam odore ⊕li abierunt; et eiusdem mixti pars altera calore solis etiam combusta est.

Expe-

*Experimenta quaedam
apud Auctores occurrentia hic recensenda.*

11. *Reliqua Cel. HASSII exp. c. bals. et oleis aether.*

41. resina aurantia ex balsamo de copaiva et ~ ⊕ fum.

44. - flava - ☉☉ Galbani etc.

45. - - firma odore olibani ex oleo olib. etc.

- e spadiceo flava, odore moschi artefacti, ex oleo
Gum. anim. etc.

- - mollis, odoris specifici, ex ☉☉ Mastich. etc.

51. - - admodum flava ex ☉☉ Cardamom. etc.

- - - - - odore olei ex ☉☉ Coriandr. etc.

52. - - odoris specifici ex oleo Thujae etc.

2) FR. HOFFMANNI, l. c.

36. crama crassa et cineres ex ☉☉ Juniperi et ~ ⊕ fum.

fluor rubicundus, crassus - - Nucistae - -

- - - - - Thymi - -

32. MRa flavi saturati coloris ex ☉☉ de Bergomotte c. ☉☉ ⊕.

Massa flava, spissa, ex ☉☉ Juniperi et ☉☉ ⊕li.

33. MRa obscure rubicunda, sub nigricans, ex balsamo de Copaiva
et ☉☉ ⊕li.

MRa coccinei coloris perquam rubicunda ex bals. Peruu. etc.

Liquor crassus, ex flavo rubicundus, ex Camph. etc.

3) CASP. NEVMANN.

168. resinae confici possunt ex ~ ⊕ et ☉☉ Tereb. Succin. Junip. etc.

4) IVNCKER.

Tab. 58. p. 209. et resina, et incendium oritur ex mixt. ☉☉ Cina-
momi et ☉☉ ⊕li.

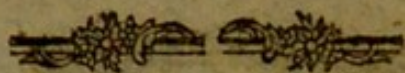
☉☉ Juniperi facile imbibitur ~ ⊕li.

5) MAQVER l. c. recensuit alior. experimenta.

In cend. in combinatione ~ ⊕li c. ☉☉ Lig. Guaj.

Mr. ROUVIERE Mem. de l'Acad. 1706.

De cet. v. Mr. HOMBERG ib. 1702.

SECT. III.

De usu moschi utriusque medico.

Cuique consideranti moschum naturalem et artefactum, tanquam corpora odore analogia, in mentem illico venit, vtrum hae medice sibi substitui inuicem queant, nec ne? Primum ergo omnium disquirendum esset, possitne vis medicaminum ex odore cognosci, et ex odoris similitudine vis medica eadem corporum plurium diiudicari, nec ne. Sed hic adhuc sub iudice quidem lis est, attamen, cum moschus tantummodo is, qui ex oleo succini paratur explicari debet, (de ceteris enim nondum quaeritur), moschus artefactus, omisso prorsum eius odore, compositio quaedam succini reputanda videtur. Inde vires moschi viribus succini conferamus. Id quidem omnium optime utriusque analysi chemica fieri posset, nisi hic iterum multum a se dissentirent auctores, si quaeritur, viresne medicaminum ex principiis chemicis deriuandae et analysi chemica definiendae sint, nec ne, item quae analysi chemica succini praeferenda. Moschum enim optime quidem chemice a NEVMANNO *a)* examinatum inueni, sed in definiendo succino, et praesertim eiusdem acido, maxime adhuc haesitant auctores *b)*, ita, vt a quibusdam adeo acidum sui generis habeatur *c)*. Num quid et locus natalis, et vicina ex parte saltem illustrare possint *d)*? Nobis vero nihil restat, nisi vt vsum et experientiam medicorum consulamus. Liceat huius rei exempla quaedam proferre.

a) Ej. Praelect. p. 1289. *Cartheuser* Mat. Med. P. 2. p. 376. *Löfseke* Mat. Med. p. 830. Ceteri enim vix in hac re nominandi sunt. *Geoffroy* Mat. Med. T. 8. p. 65. *Lemery* Mat. Lex. p. 746. *Spielmann* Mat. Med. p. p53. *Hermann* Mat. Med. p. 39. *VALENTINI* Nat. u. Mater. Kamm. p. 442.

b) *WALLERIUS* *Physich. Them.* 3. *Tb. übers. v. WEIGEL* *Leipz.* 76. p. 350.

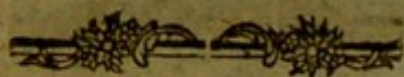
c) *Ill. Baldinger* in *Comm. ad Pharm. Edinb. Brem.* 84. p. 243.

d) *Scopoli* *Princ. mineral. Prag.* 1772. p. 105.

V i r e s.

Vires non paucae vel spernendae adeo sunt, quibus in variis morborum generibus pollent. Videamus ergo de potioribus.

I. Syste-

1. Systema nervorum.

Inesse quidem huic medicinae videtur vis summa nervos irritandi *a*) et totum systema nervorum peruvadendi *b*), inde penetrans *c*) acris *d*) volatilis et subtilis *e*), analeptica *f*) et antileptica *g*), corroborans *h*), nervina *i*), valida *k*), spiritus vitales excitans *l*) itemque turbans *m*).

Moschus.

a) Ill. Murray in praelect. nob. tradidit. Ill. NICOLAI Recepte u. Kurarten Ien. 80. p. 761. Piderit Pharm. rat. Cass. 82. p. 266.

a et *b*) Ill. Tralles de limitand. audib. et abusu Moschi, Vratisl. 83. pp. 21.

c) Ill. Cranz Mat. Med. T. I. pp. 196. Ill. Nicolai, Piderit.

e) Gesner, Schröck, Tralles, Valentini l. l. c. c.

f) Aldrovand. Ettmüller, Hermann, Khunrath l. l. c. c. Lange O. T. I. pp. 459. Mead. med. Errinner. u. Vor-schrift. übers. v. MVELLER Erf. am M. 1759. p. 298. Piderit, Ill. Rich-ter praeceptor pie venerandus, nobis in praelectionibus tradidit. Schroeder in Ettmüller. Vogel Mat. Med. pp. 356. Wedel Amoenitat. Mat. Med. pp. 154.

b) Aldrovand, Ettmüller. Lange, Hein, Ill. Murray, Piderit, Schroeder, Whytt Prakt. Schrift. p. 500.

i) Ludovici Op. p. 289. Poerner, Schroeck, Schroeder l. c. Cl. THE-ODEN Unterr. für Unterwund. Berl. 1782. p. 305.

k) Boerhaave Inst. Aph. §. 1112. Ill. Cranz.

l) Aldrovand. Brookes Introduct. in Phys. and surgery Lond. 1763. T. I. p. 255. ib. Wall, Fuller Pharm.

Succinum.

a) Boerhaave c. c. T. 2. p. 250. Piderit Pharm. rat. p. 243. Poerner M. M. p. 290.

d) Boerhaave c. c. Burghard De-still. K. Bresl. 36. p. 278.

f) Loefseke l. c. p. 537. Cel. The-den l. c.

g) Boerhaave T. cit. p. 202.

h) Hein l. c. p. 191. F. Hoffmann M. R. S. T. 3. p. 519. Khunrath T. I. p. 171. Koenig Reg. min. p. 167. Lange T. I. p. 644. Loefseke, Lemery Lex. p. 596. Spielmann l. c. p. 339. Vogel Mat. Med. p. 390.

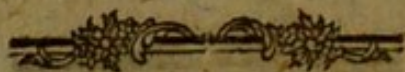
i) Cartheuser P. 2. p. 385. Ettmüller P. I. p. 324-934. Geoffroy M. M. T. I. p. 251. Hoffmann M. R. S. T. 3. p. 519. Khunrath, Ludovici Op. Med. Erf. ad M. 712. p. 285. Malovin l. c. T. 2. p. 289. Koenig. Poerner p. 273. Cel. The-den l. c.

l) Boerhaave l. vlt. Poerner. Spielmann.

Moschus.

Ext. p. 205. Seq. Dale Pharm. Lond. 1693. p. 626. Marggrav. Mat. Med. p. 50. Gesner, Lange, Marret Dict. oecon. T. 2. p. 61. Geoffroy Mat. Med. T. 8. p. 65. Whytt, Poerner p. 78. Valentini.

m) Ill. Cranz.

II. In circuitum sanguinis.

Motum sanguinis celeriores et fortiores reddit *a)*, inde auget calorem s. calefacit *b)*, exsiccat *c)*, attenuat *d)*, et saepe caput tentat *e)*.

Moschus.

a) Fuller p. 302. Gerhard Mat. Med. Berl. 71. p. 428. Hermann, Loefseke. Ill. Nicolai, Piderit, Schroeck c. 33. Cel. Theden. Ill. Tralles.

b) Aldrovand, Dale, Fuller, Geoffroy, Gesner, Huxham Op. T. 2. p. 306. Khunrath, Loefseke p. 553. Marggrav. Ill. Murray et Nicolai, Schroeck, Schroeder. Ill. Tralles, Valentin.

c) Aldrovand, Dale, Fernel, Mat. Med. L. 5. c. 21. Geoffroy Huxham T. 2. p. 138. Khunrath, Koenig Regn. Anim. p. 282. Lemer, Marggrav, Schroeck, Schroeder, Ill. Tralles, Triller Disp. univ. P. 1. p. 290. Whytt.

Succinum.

a) Cartheuser, Gerhard p. 555. Cel. Theden.

b) Khunrath, Lange, Marggrav, Burghard, Piderit, Schroeder, Vogel.

c) Khunrath, Lange, Malouin, Marggrav, Poerner, Schroeder, Vogel.

d) Poerner, Schroeder.

e) Malouin.

Moschus.

d) Geoffroy, Herm. Lemer, Marggrav, Schroeck, Dale, Schroeder, Koenig, Ill. Tralles.

e) Ill. Cranz, Ettmüll.

III. In se. et excretiones.

Secretionem fucci nervosi *a)* auget, diaphoresin *b)*, diuresin *c)*, alui deiectionem citat, vomitum excitat *d)*, et vi aphrodisiaca *e)* pollet.

Moschus.

a) Loefseke.

b) Hill. Hist. of M. M. p. 356. Loefseke Ill. Nicolai, Piderit, Ill. Richter, Wall. ap. Brookes.

c) Ill. Richter.

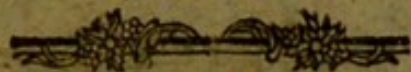
d) Sarccone in Hist. Ep. Neap. §. 688.

e) Brassavola ap. Gesner, Dale, Fernel. L. 5. c. 16. Hermann, Lemer, Marret. Ill. Nicolai, Piderit, Schroeck c. 34. Schroeder, Triller, Vogel.

Succinum.

b) Boerhaave T. 2. p. 250. Hartmann Hist. Succin Berol. 699. p. 27. Hein p. 191. Hill p. 159. Fr Hoffmann Med. Rat. Syst. T. 4. P. 3. p. 71. in sudoribus suppresses commendavit. Malouin, Piderit.

c) Boerhaave l. c. Cartheuser. Mosch. Charas Pharm. reg. galen. in lat. vers. Genev. 684. T. 1. p. 282. Ettmüller T. 1. p. 310. Geoffroy, Lange, Hill, Malouin, Piderit.

III. Vires in solida et fluida et partes singulas.

Medicamen resoluens *a*), abstergens *b*), discutiens *c*), anodynum *d*), temperans et sedans *e*), consolidans *f*) et adstringens *g*), antidotum *h*), antinarcoticum *i*), in colica saturnina adhibendum *k*), narcoticum *l*), opiatum *m*), aperitium *n*), alexipharmacum *o*), polyphrestum *p*), cephalicum *q*), ophthalmicum *r*), in aurium morbis utile *s*), pectorale *t*), cordiale *u*), vterinum *x*), nephriticum *y*), hepaticum et splenicum *z*) habetur.

Moschus.

- a*) Geoffroy, Hermann, Ludovici, Nicolai, Piderit, Schroeck, Schroeder, Ill. Tralles, Valentini.
- b*) Marret, Schroeder.
- c*) Aldrovand, Dale, Triller.
- d*) Ill. Cranz, Gerbard, Hoffmann L. c. T. 2. p. 180. Ill. Nicolai, Piderit.
- h*) Geoffroy, Lange, Lemery, Marret. Ill. Richter, Schroeck.
- i*) Lemery, Schroeder.
- l*) Gerbard.
- o*) Dale, Schroeck.
- p*) Boecler ad Herm.
- q*) Dale, Geoffroy, Hermann, Lange, Lemery, Lieutaud. In begr. Ill. med. Prax. 2 Tbl. 2 Bd. Leipz. 79. p. 205. serv. Ill. Nicolai, Schroeck, Schroeder.
- r*) Lange, Schroeck, Wirkung Med. P. 1. c. 7. §. 7.
- s*) Montagnana Consil. 65. Canon. 12. Schroeck.
- t*) Schroeck.
- u*) Aldrovand, Dale, Hill, Koenig, Marret, Schroeck, Schroeder, Valentini.
- y*) Lange, Schroeck.
- z*) Wedel ap. Schroeck.

Succinum.

- a*) Lieutaud T. 2. B. 1. p. 162. Spielmann p. 330. Sylvius Opp. Tr. ad V. 695. p. 133. 316.
- b*) Hermann, Spielmann.
- d*) Koenig, Lemery, Lex, Lieutaud, Loefseke, Malouin.
- e*) Hermann.
- f*) Lieutaud, Spielmann.
- g*) Hermann, Kbunrath, Koenig, Lange, Lieutaud, Loefseke, Malouin, Marggrav, Schroeder, Woyt Gazophyl. phys. med. p. 906.
- k*) Hoffm. Med. Rat. Syst. T. 4. P. 4. p. 21.
- m*) Loefseke.
- n*) Gerbard.
- p*) Hermann.
- q*) Brookes p. 252. Cartheuser, Geoffroy, Hartmann, Hoffmann. l. c. T. 3. p. 519. Koenig, Lange, Loefseke, Malouin, Schroeder.
- r*) Kbunrath.
- s*) Ettmüller, Kbunrath.
- t*) Hoffmann L. c. T. 3. p. 619.
- u*) Cartheuser, Ettmüller, Koenig, Ludovici, Malouin.
- x*) Koenig, Ludovici.
- y*) Koenig, Hartmann.
- z*) Kbunrath.

V. In febribus.

In febribus exanthematicis *a)*, praecipue variolis *b)*, si eruptio nimia cauenda videatur *c)*, in suppurantibus *d)*, in morbillis *e)* petechiis *f)*, purpura *g)*, febre scarlatina *h)*, febribus intermittentibus *i)*, acutis *k)*, inflammatoriis *l)*, lentis nervosis *m)* et hecticis *n)*, malignis *o)*, putridis *p)* et pestilentia *q)* laudatur.

Moschus.

a) Callinson apud Gmelin Diss. c. Ill. Cranz et Nicolai, Piderit. Ill. Richter.

b) Collinson l. c. Huxham T. 1. p. 138. 306. Ill. Murray, Piderit (in malignis) Ill. Richter, Rosenstein D. de var. §. 9. Id. v. d. Kinderkrankheit Goetting. 79. p. 151.

c) Linnée Amoenit. acad. Vol. V. exanthem. viv. et Opitz de eodem Ill. Cranz et Nicolai, Rosenstein, Spielmann, Wichmann.

e) Ill. Murray, Nicolai et Richter.

f) Ill. Nicolai.

g) Gerhard. Ill. Nicolai.

h) Ill. Richter.

i) Ill. Richter et Whytt.

k) Mead et Müller p. 45. et 49. (praesertim si convulsiones adsunt.)

l) Collinson l. c. Galeati Comment. Bonon. T. 3. Prax. Londin. p. 36 (in deliriis febr.) Vogel.

m) BALL Abhandl. v. Fiebr. a. d. E. Frf. u. L. 62. p. 94. Ill. Richter.

o) Galeati, Gmelin et ib. Collinson et Ried, Hill (si adsunt convuls. singult. etc.) Huxham, Ill. Nicolai, Pi-

Succinum.

d) Fr. Hoffmann T. 4. P. 1. p. 153.

b) Khunrath

i) Kraeutermaun Hist. med. regn. min. Frf. und L. 711. p. 142. Ill. Murray.

n) Ball l. c. p. 78.

p) Boerhaave l. c. T. 2. p. 250. (vim antisepticam succino tribuit.)

q) Gerhard, Hartmann, Hoffmann T. 4. P. 1. p. 299. Khunrath, Koenig Kraeutermaun.

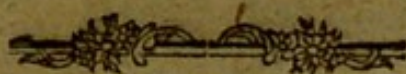
Moschus.

derit (in symptomat. periculosis.) PRINLE v. d. Krankh. ein. Arm. übers. v. GREDING, Altenb. 54. p. 297.) Schreck c. 18. v. Swieten Comment. T. 3. p. 581. Vogel.

p) Fuller p. 206. A Kircher (Scrut. de peste. Sect. 3. c. 8.) Opitz v. Ill. Murray Bibl. vol. 2. p. 600. Ill. Quarin De curandis febr. et inflammationib. p. 75. Quercetan. L. 2. Pest. alexicac. c. 5. Ill. Richter, Ried Phil. Trans. Vol. 43. p. 217-34. Schroeck.

q) Ettmüller et ib. Kircher, Quercetan etc. Langi Ill. Nicolai.

VI. In

VI. In morbis spasticis et convulsivis.

Propter vim antispasmodicam *a)* in spasmodicis *b)* et clonicis *c)*, in convulsionibus *d)*, in tetano *e)*, crampo *f)*, deglutitione difficili *g)* et asthma *h)*, in trismo infantum *i)* et spasmodicis ventriculi *k)*, in tussi elongata *l)* et convulsiva *m)*, in iusi convulsivo *n)*, strangulatu *o)* et palpitatione cordis *p)*, in tremoribus artuum *q)* et subfultu tendinum *r)*, in epilepsia *s)* et eclampsia *t)*, in hypochondriasi et hysteria *u)* cet. vtiliter adhibetur et vere commendatur.

Moschus.

Succinum.

a) Gerhard, Hoffmann T. 3. p.

31. Ill. Murray et Nicolai. Piderit.

b) BROOKES Ill. CRELL Berl.

Samml. B. 9. p. 137. P. Forest L.

100. Obs. med. 99. Galeati, Hoffmann

c. Lange, Ill. Nicolai, Piderit, N.

Piso L. I. De cogn. et cur. morb. c.

11. Vogel, Wall. Phil. Transact. N.

74. Whytt p. 504.

c) cel. ACKERMANN v. Tris-

mus. Nürnb. 78. p. 194.

d) Brookes, Mos. Charas, Forest.

Fuller, Geoffroy, Hermann, Hill,

Hoffmann T. 4. P. 3. p. 25. Lieu-

taud, Ill. Nicolai, Owen (Med. obs.

and inqu. of Lond. 1766. Jul.) Par-

son, Phil. Transact. Vol. 43. Pide-

rit, Piso, v. Swieten Comm. T. 3.

100. 438. Vogel, Wall, Whytt-

e) Wall.

f) Valentini.

g) Ill. Murray.

h) Geoffroy, Hirschel, Nicolai,

Alexandr. Trall. De comp. medic. c.

368. Potter. Cent. III. c. 22.

Schroeck, Sennert L. 3. p. 3. c. 2. p.

328. seq. Whytt p. 504. Woyt.

i) cel. Ackermann p. 192.

k) Hannes N. A. N. C. T. 6. p.

364. et in Ill. MURRAY Bibl. B. 3.

a) Boerhaave T. 2. p. 250. Lieu-

taud. Loeseke, Piderit, Poerner.

b) Brookes, Geoffroy, Gerhard,

Hoffmann T. 4. P. 3. p. 105, 110.

Kbunrath, Lange, Poerner, Valenti-

ni, Wepfer Obs. p. 262. Woyt.

d) Boerhaave T. 2. p. 202. Ett-

müller, Geoffroy, Hoffmann T. 4. P.

3. p. 71. 78. 83. Malouin.

e) Ettmüller, Kraeutermann, Woyt.

g) Ettmüller.

h) Ettmüller, Kraeutermann.

m) Hoffmann T. 4. P. 3. p. 414.

o) Ettmüller, Hoffm. ib. p. 438.

p) Geoffroy, Hoffm. ib. P. 4. p. 293.

297, 306. Kbunrath, Kraeutermann.

q) Kbunrath.

s) M. Charas. Ettmüller, Har-

mann, Hoffmann T. 4. P. 3. p. 20.

Kbunrath, Koenig, Kraeutermann,

Lange, Schroeder, Valentini, Woyt.

v) Ball p. 263. Boerhaave T. 2.

p. 250. Brookes, Cartheuser p. 386.

M. Charas, Hein p. 248. Hill, Hoff-

mann T. 4. P. 3. p. 173-74, 202, 263.

seq. Piderit, Schroeder.

Moschus.

p. 609. HEIN I. cit,

Moschus.

Moschus.

- 1) *Rosenstein* p. 280. *Fuller* p. 266. p. 59. 60. Ill. *Nicolai*, *Primeros*. De morb. puer. Ill. *Richter*. *Riverius* Op. Med.
- m) Ill. de *Berger* Act. Hafn. T. 1. p. 315. et Ill. *MURRAY* Bibl. B. 3. p. 142. *Crato* Conf. 70. *Fuller* *Geoffroy*, *Gesner*, *Piderit*, *Whytt*.
- n) Ill. *CRELL* Berl. Samml. B. 9. p. 157.
- o) *Brookes*, *Geoffroy*, Ill. *Murray*, Ill. *Nicolai*, *Wall*, *Whytt*, *Piderit*.
- p) *Dale*, *Elsholz* E. N. C. A. 7. obs. 225. *Geoffroy*, *Gesner*, *Matthiolum*, *Khunrath*, *Schroeck*, *Valentini*.
- q) *Forest.* Ill. *Nicolai*, *Piderit*, *Piso*.
- r) Ill. *Murray* et *Nicolai*, *Wall*, *Whytt*.
- s) *BALL* Anw. zur med. Prax. p. 31. *Brookes*, *Faber* Sapient. univ. L. 3. c. 15. *Geoffroy*, *Hoffmann* ad *Schroeder* f. Pharm. S. H. c. 26. *Fr. Hoffmann* T. 4. p. 531. T. 4. P. 3. p. 25. *Lange*, *Massa* Gazett. Salut. 1761. Ill. *Nicolai*, *Piderit*, *Prax.* Lond. p. 27. Ill. *Richter*, *Schroeck*, v. *Swieten* Com. T. 3. p. 473. *Wall*.
- t) *F. Hoffmann* T. 3. p. 25. Suppl.
- u) Act. *Boica* T. 2. V. 2. Act. *Holm* 1767. Act. *Mogunt* 1761. N. A. N. C. V. IV. *Aldrovand*, *Hor.* Augen. Ep. et Consil. M. L. 24. Frf. 697. L. 12. *Th. Bartholin* Cert. 3. Hist. anat. 28. *Brunner* Conf. med. 7. *Cranz*, *Chesneau* Obs. L. 3. c. 14. obs. p. 367. seq. *Fernel* Method. med. L. 5. c. 26. *Geoffroy*, *Gesner*, *Fr. Hoffmann* T. 3. p. 172. *Horstius* Obs. Med. P. II. L. I. obs. 24. 38. *KHUNRATH*, *LEMERY*, *LOWER* *Arzneib.* p. 57. *Macacius* ap. *Zacut.* *Lus.* Med. princ. hist. *MARRET*, cel. MEDICVS Samml. v. Beob. Zürich 64. *Morgenstern*, Ill. *Murray*, *Plater.* Observ. Bas. 680. *Prax.* hodiern. Lond. P. 2. p. 37. Ill. *Richter*, *Ried*, *Riverius*, *Schroeck*, *Schroeder*, *Sebastiani*, *Sennert* Med. pract. L. 4. P. 2. Sect. 1. c. 4. p. 125. *Rein.* *Solenander* Consilia medica *Iac. Sylvius* Hist. Medic. simpl. *Vogel*, *Whytt*, *Zanetti* A. N. C. V. 5. p. 384.

VII. In morbis spastico-furiosis et deliriis.

In hydrophobia et rabie canina a), furore vteri b), insania c), mania d), melancholia e) et fatuitate f), praestantissimum cognoverunt et commendarunt auctores haud contemnendi

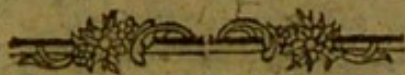
Moschum.

- a) *Brookes*, *Collinson* ap. *GMEL.* *GALEATI*, *GERHARD*, *Hamb. Mag.* B. 20. p. 546. *James* a new meth. of curing Lond. 63. (nov. method. praec

Succinum.

- c) *F. Hoffmann* T. 4. P. 4. p. 225.
d) *Khunrath*.
e) *Krautermann*.

Moschus.

Moschus.

- De
Op.
Aet.
N.
An.
97.
Hil.
7.
60.
L.
Hil.
vn.
et.
Laf.
64.
m.
75.
Hil.
et.
2.
Hil.
L.
- traeoccupand. et curand. hydroph. c. 35. *Zwelfer Pharmac. reg. Class. 6.*
 ann Aet. Reg. S. Lond. 1741. exposita) cl. *Werner Diss. cit.*
 Klein Select. med. p. 199. *Loeseke*
 Ill. Murray et Nicolai, Nugent Ess. *c) Collinson apud Gmelin Diss.*
 on the hydroph. Lond. 43. Owen, *Montaus ap. Spielmann. Ill. Nicolai.*
 Piderit, Pringle Edinb. Vers. B. 3. *d) Ill. Cranz, Galeati, Geoffroy,*
 Ill. Richter, Sauvages Diss. sur le rage. *Greding ap. Ill. Nicolai, Hildan.*
 Swieten C. T. 3. p. 581. Ill. *Cent. 4. obs. 9. Locher obs. pr. circa*
 Avis au peuple p. 218. (übers. *Luem vener. epileps. et man. Cl.*
 Hamb. 67. p. 198. et 660.) *Medicus, Monius, Morgenbesser ap.*
 b) H. Augen. Dion. Fantanioni L. *Spielmann, Owen, Parson, Piderit,*
 de morb. intern. cur. c. 20. P. *Nov. Prax. Lond. p. 37. seq. Ill. Rich-*
 Forest L. 28. Obs. med. 26. et 33. *ter, Riverius Pr. med. L. I. c. 13.*
 Roderico Fontesca T. I. Consult. med. *v. Swieten C. T. 3. p. 523. Vogel,*
 Horat. Guargantus respons. var. *Wedel Diss. de man. p. 19.*
 II. 4. Monardo Hist. simpl. Platea- *d) Aldrov. Avincena ap. Schroeck,*
 rius. L. Riverius T. I. Prax. med. *Ball p. 52. Cranz, Galeati, Gesner,*
 9. c. 9. et Cent. I. obs. med. 65. *Gmelin, Honor. Heringius S. I. de*
 Paul. de Sorbait T. VI. Med. pract. c. *Melanch. c. 9. Lange, Mueller ad*
 Benedict. Victorius L. I. Empir. *Mead. p. 147. Ill. Richter, Valenti-*
 ni, Vogel, Woyt. *f) Schroeck.*

VIII. *In morbis paralyticis, soporosis et quibusdam aliis
 neruorum morbis.*

In omnibus paralyticis a) et soporosis b), in paralyti c), he-
 miplegia d) et apoplexia e), in sterilitate f) et impotentia virili g),
 in aphonia h), visus debilitate i) et surditate k), in memoriae in-
 firmitate l), vertigine m), lipothymia n), syncope o), lethargo p),
 caro q), comate r) et asphyxia s), in omnibus denique neruorum
 morbis t) et resolutione neruorum u), in vigiliis x) et cephalalgia y),
 plurimum profuisse dicitur.

Moschus.

- a) Gesner.
 b) Schroeck.
 c) Aldrovand. Boerhaave De morb.
 nervor. p. 624. Gesner. Khunrath,
 Lange, Lieutaud, Schroeck, v. Swie-
 ten,

Succinum.

- b) Hermann, Hoffmann T. 3. p.
 518. seq. T. 4. P. 4. p. 64.
 c) Boerhaave De morb. nerv. p.
 621. et Ej. Aph. §. 1069. BURGHARD
 Destill. K. Bresl. 36. p. 278. M. Cha-
 vas,

Moschus.

- sen, C. T. 3. p. 376. *Valentini*.
 e) *Lange, Schroeck, Valentini, Woyt, Zwelfer* l. c. p. 666.
 f) *Aldrovand*.
 g) *Gesner, Lange, Lemery, Ill. Nicolai, Schroeck, Valentini, Wedel Amoen. Mat. Med.* p. 479. *Ill. WEICKARD vermischte Schrift. Frf. am M.* 78. 81. p. 44. *Woyt*.
 i) *Aldrovand, Brookes, Gesner, Lange, Lieutaud*.
 k) v. i) et *Dale, Geoffroy, Hoffmann, T. 4. P. 4.* p. 168. *Lemery, Marret*.
 l) *Gratarolus De memor. Hermann, Lange, Schroeck*.
 m) *Brookes, Gesner, Khunrath*.
 n) *Aldrovand, Elzholz, Gesner, Schroeck*.
 o) v. n) et *Lange, Valentini, Wedel, Woyt*.
 p) *Valentini, Woyt*.
 p q r) *Schroeck*.
 t) *Brookes, Geoffroy. Journ. de Scav. Sept. 1751.* p. 27. *Loeske, Whytz*.
 x) *Wedel L. 1. De Med. Facult. Sect. 3. c. 1.*
 z) *Galeati, Khunrath, Lange, Schroeck*.

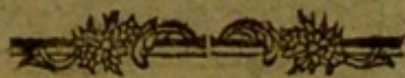
Succinum.

- ras, *Ettmüller, Geoffroy, Hartmann, Hill, Hoffmann T. 3.* p. 579. *Malouin, Ill. Murray, Piderit, Poerner*.
 d) *Valentini, Woyt*.
 e) *Hartmann, Hoffmann T. 3.* p. 510. *T. 4.* p. 45. 648. *Khunrath, Krautermänn, Lange, Perry Tr. of Disceas. V. 1. Lond. 41. Piderit, Valentini, Woyt*.
 g h i) *Khunrath*.
 k) *Perry* p. 62. *Hoffm. T. 3.* p. 519. *T. 4. P. 4.* p. 172.
 l) *Hoffmann l. c. Khunrath*.
 m) *Khunrath, Koenig, Krautermänn, Lange, Schroeder, Woyt*.
 n) *Hartmann, Hoffmann l. c. Krautermänn, Valentini*.
 o) *Hoffmann T. 4. P. 4.* p. 104. *Khunrath, Malouin*.
 p) *Hartmann, Lange, Khunrath, Schroeder, Valentini, Woyt*.
 t) *Ettmüller, Geoffroy, Hill, Koenig, Malouin Ill. Murray*.
 u) *Fr. Hoffmann T. 4. P. 4.* p. 18
 z) *Hoffm. T. 4. P. 2.* p. 191. *Ill. Murray, Piderit*.

IX. *In morbis catarrhalibus, rheumaticis, arthriticis et calculosis.*

In fluxionibus n) et grauedine capitis b), capite frigido c), et lippitudine oculorum d), tinnitu et susurro aurium e), in tussi f), catarrho g) et corryza h), in odontalgia i) et asthma k), in rheumatismo l), dolore aurium m), et ischiade rheumatica n), dolore artuum o), arthritide p), et podagra retropulsa q), in calculo renum r) et vesicae auxilium fert praesentissimum.

Succinum.

Succinum.

- a) Brookes, Geoffroy, Hartmann, Hill, Ludovici, Schroeder.
 b) Lieutaud.
 c) M. Charas.
 d) Herrmann, Koenig, Schroeder.
 e) Brookes, Hartmann.
 f) Brookes.
 g) Geoffroy.
 h) Boerhaave, Cartheuser, Ettmüller, Geoffroy, Hermann, Khunrath, Krautermann, Lange, Lemery Lex. et Chem. Dresd. 54. p. 590. Lieutaud, Loefseke, Malouin, Piderit, Poerner, Schroeder, Spielmann, Mat. Med. p. 338. Sydenham, Vogel, Woyt.
 i) Brookes, Geoffroy, Hermann, Lieutaud.
 k) Brookes.
 l) Khunrath, Koenig.
 m) Cartheuser, Gerhard, Lemery, Malouin, Poerner, Valentini, Vogel.
 n) Sylvius p. 316.
 o) Lieutaud.

Moschus.

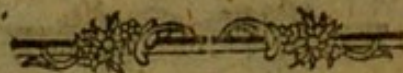
- r) Ludovici, Schroeck.
 b) Dale, Gesner.
 c) Gesner.
 d) Geoffroy, Gesner, Schroeder.
 g) Geoffroy, Hoffmann T. 4. P. 3. p. 387. 402. 408. Schroeck.
 h) Dale, Geoffroy, Khunrath, Schroeck.
 l) Schroeck.
 m) Parson Phil. Transact. N. 478. Vol. 44.
 q) Schroeck.
 r) Lange, Owen.

Succinum.

- p) Sylvius.
 q) Ball p. 311. Geoffroy, Gerhard, Hartmann, Khunrath, Koenig, Malouin.
 r) Hoffmann T. 4. P. 4. p. 71. Khunrath.
 s) Ball p. 269. Hartmann, Khunrath, Koenig, Krautermann.

XX. In vitiis digestionis, morbis ventriculi primarum et secundarum viarum, atque in excretionibus morbosis.

Medicamen cardiacum a), stomachicum b) et carminativum c) perutile in digestionem mala d), appetitu prostrato e), nausea f) et vomitu g), ad pituitam glutinosam h) et vermes i) pellendos, ad dolores colicos k), cardialgiam l) et choleram m), in fluxibus alui n) diarrhoea o) et dysenteria p), in vitiis mictionis, diabete q) dysuria r) ischuria s) et stranguria t), in pollutionibus u), mensibus x) et lochiis y) suppressis et fluore albo z), in fluxu haemorrhoidum a), haemorrhagia narium b), vomitu cruento c) et ceteris haemorrhagiis d) habetur.

Succinum.

- a) Cartheuser, Khunrath, Koenig, cel. Theden.
 c) Koenig.
 g) Hoffmann T. 4. P. 3. p. 506. Khunrath.
 h) Sylvius p. 271.
 i) M. Charas, Hein, Khunrath, Kraeutermaun.
 l) Khunrath.
 m) Hoffmann T. 4. P. 3. p. 539.
 n) Hermann.
 o) Khunrath, Lemery Lex. Lieutaud, Schroeder, Valentini, Woyt.
 p) Hoffmann T. 4. P. 3. p. 544. Khunrath, Lemery Chem. Lieutaud.
 q) Hein, Kraeutermaun, Woyt.
 r) Boeckler ad Hermann.
 r. s) Koenig.
 t) Boeckler ad Hermann, Khunrath.
 u) Lemery Chem. et Lex. Schroeder, Valentini, Woyt.
 x) Boerhaave Chem. T. 2. p. 150. Geoffroy, Hartmann, Hein p. 246. Hoffmann T. 3. p. 504. Khunrath, Kraeutermaun, Schroeder, Vogel.
 z) Brookes, Geoffroy, Koenig, Kraeutermaun, Khunrath, Lange, Lemery, Malouin, Müller ad Mead p. 371. Schroeder, Woyt.
 a) Brookes, Lemery Chem.
 b) Khunrath.
 c) Boeckler ad Hermann, Geof-

Moschus.

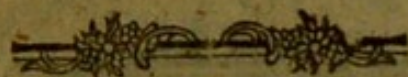
- a) Aldrovand, Auster. de morb. puer. c. 36. Fernel L. 5. c. 21. Ful-ler l. c. p. 206. Geoffroy, Hermann, Khunrath, Lemery, Ill. Richter, Schroeder, cel. Theden, Triller, Valentini, Woyt.
 b) Hermann, Schroeck.
 c) Gesner, Lemery, Valentini, Woyt.
 d) Austerius.
 e) Aldrovand, Austerius, Gesner.
 f) v. e) et Schroeck.
 g) Ill. Murray et Richter.
 i) Hein, Khunrath, Lange, Mantagnanus, Antidot. c. 10. Montanus Conf. med. p. 222. Ill. Murray, Schroeck.
 k) Aldrovand, Dale, Geoffroy, Hermann, Schroeck, Schroeder, Valentini, Woyt.
 l) AVSTER. GEOFFROY, PRINGLE, Neue Edinb. Verf. B. 2, St. 12. WHITT p. 580.
 x) Hist. anat. 87. Gesner, Khunrath, Schroeck, et auct. ib. cit. Vogel.
 y) Khunrath, Loefseke.

Succinum.

- froy, Lemery Chem. Lieutaud, Woyt.
 d) Brookes, Lemery Lex. Lieutaud l. c.

XI. *Ad laesiones, inflammationes et ulcera, tumores et ceteros morbos chirurgicos, item in morbis retropulsis.*

Ad vulnera omnia a), praecipue capitis et neruorum b), combustiones c), partes frigore combustas d) et inflammationes ceteras, angi-

anginas e), in gangraena f), in ophthalmia g) pleuritide b), obstructione pulmonum i) et haemoptysi k), in nephritide l), in vlceribus m), exulcerationibus externis n) et internis o), otphthysi p), et cancro q), ad tumores r), praesertim catarrhales frigidos oedematofos s), et tumores vteri t), prolapsum vteri u) et vulvae x), ad partum y) et secundinas z) pellendas, in cataracta a), maculis et albugine oculorum b); in morbis omnibus retrogressis vel non rite succedentibus c), praesertim propter vim ad cutem pellendi d), item cutaneis e) vt in scabie f), erysipellate g), tinea capitis b) et ad abigendam scabiem i), multum praestitisse fertur.

Moschus.

p) Schbroek, Ill. Tralles, Williams, Willis Pharm. rat. P. 2. S. 1. c. 6.
r) Andernus de med. vet. et nov. comment. 2. Dial.

u) Amat Lusu. Cent. 1. Cur. med. 14.
L. Mercatus de mul. affect. L. 2. c. 11.
Poltearius.

x) Khunrath, Wittichius Consil. P. 1. p. 534.
poro grauid. et partur.

y) Khunrath, Gualt. Rutlius Enthir. med. L. 2. c. 2. §. 89. Zacut. Prax. L. 3. c. 18.

z) Khunrath.

a) Lange.

b) Aldrovand, Dale, Geoffroy, Gesner, Khunrath, Schbroeder.

c) Piderit.

d) Ill. Nicolai.

e) Huxham T. I. p. 306. Cranz.

f) Gerhard, Ill. Murray, Rosen-
stein p. 73.

g) Hannes v. Ill. Murray Bibl. B. 13. 48.

Succinum.

a) Loeffeke.

b) Boekler ad Hermann.

c) Khunrath.

d) Hartmann.

e) Khunrath.

f) Hartmann.

g) Perry p. 66. Hoffmann T. 4.

h) Sylvius p. 284.

i) Geoffroy.

k) Valentini.

l) Boekler ad Hermann.

m) Malouin.

n) Vogel.

o) Malouin.

p) Benet Theat. Tabid.

q) r) Khunrath.

s) Geoffroy.

x) Koenig.

y) z) Caribeufer.

f) Hoffmann T. 4. P. 3. p. 71.

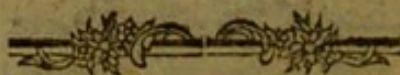
Khunrath, Malouin.

g) Khunrath.

i) Mueller ad Mead. p. 323.

De usu moschi artefacto.

Haec, quae modo exempli causa attuli, omnino usum moschi artefacti commendare nequeunt. Etenim, cum moschus naturalis in statu corporis frigido et aquoso et ubi est insignis fluidi neruei

defectus 1), vt succinum in frigidis, languentibus, aquosis, mucosis, leucophlegmaticis, catarrhosis 2), saluberrimum habeatur, tamen licet dubitare, vtrum comparatio inter moschum et succinum rite institui possit, nec ne, et ob succini crudi inertiam 3), et ob praeparatorum discrimen, cum succini sal vi summa irritandi neruos et acri, oleum contra balsamica 4) pollere dicatur. Inde profecto cuique moschus artefactus, nec oleo succini, et quidem ob mutationem ab spiritu nitri addito, qui forte maxima ex parte odorem constituit moschi similem; nec ceteris succini praeparatis, nec succino; nedum moscho substituendus videretur. Omnino quidem haec dubia gravissima nec reiici, nec refelli possunt, nisi argumentis quae vsus nobis suppeditat, tamen exempla etiamsi pauca sint, vtilitatem moschi artefacti optime demonstrare possunt.

In affectionibus neruorum et exanthematibus retropulsis salubritatem eiusdem cognitam habemus, et praesertim in hemiplegia cum paralyti linguae iuncta a), in paralyti et marasmo senili b), in affectionibus conuulsivis et hysteris puerorum et adultorum c), in epilepsia d) et hypochondriasi e) in cardialgia f), in tussi conuulsiva g) et clangosa infantum epidemica h), in febre dentitionis infantum, conuulsionibus et insultibus epilepticis iuncta i), in stranguria cum ceterarum partium spasmis, praesertim tussi, quae per menses aliquot ne optimis quidem remediis depelli posset, alterante k), in raphania, ex suppressa tinea capitis l), in exanthematibus retropulsis, praecipue variolis, morbillis et purpura singulari symptomata m).

At, quid est, cur medicamina inter se conferamus et sibi substituenda putemus, quae vel vnum, vel alterum, reiicienda putantur. Sunt enim, siue medici eruditione et peritia celeberrimi, qui moschum n) et succinum o), vt superflua, inutilia, noxia adeo e catalogo medicamentorum remouenda censeant. Incommoda, e. g. lipothymia, cardialgia etc., quae vel moscho p) vel succino q) procreari possunt, negari quidem nequeunt sed certissime tantummodo

1) *Poerner* l. c. p. 279.

2) *Boerhaave* E. C. T. 2, p. 250.
Poerner p. 290.

3) *Ill. Baldinger* Pharm. Ed. l. c.

4) *Boerhaave* et *Poerner* l. c. *Geoffroy* Med. Med. l. c.

modo abufui et fingulari quorundam fenfibilitati, nequaquam vero medicaminibus funt tribuenda. Et quod maximum eft, funt nec minus medici fummi, qui vtrumque vtiliffimum profiteantur). Equidem vero is non fum, qui certum quid in his decernere valeam, fed meum eft, haec viris commendare, quibus in diiudicandis rebus, ad medicinam pertinentibus, eft auctoritas fumma, ab omnibus concessa, vt videant, qui ftatuendum fit, et profpiciant, ne quid detrimenti capiat res publica medicorum.

a) Ill. *Stoeller* Beob. u. Erfabr. (Gosh. 77. p. 120. R^m ex ref. mosch. Zi et V^m 3β paratam c. R^m Oli ♂ Ludov. et ♂ anim. D. mixtam, vna cum plurimis aliis remed. adhibuit.

b) c) Id. eadem R^a c. R^a ♂ii et c. c. vel c. ♂ anim. vel Eff. cafflor. et ♂ Kaiaputi vſus eſt.

c) Excell. *Starke* omnes de hac re obſervationes ex praxi ſua ampliſſima mihi benigne tradens de R^a eadem optimos ſe vidiffe effectus mihi narrauit.

d) Ill. *Stoeller* R^m ſuam in hoc morbo, vt in paralyſi praecipue commendat; vt mihi Ill. *Loder* ex relationibus eiusdem de hac re petitis tradidit et fauorem ſummum et hanc re mihi demonſtrauit.

e) Ill. *Gruener*, Fautor pie venerandus, R^a *Stoellerianam* ſaepius exhibuit ad morbum hypochondriacum et hyſtericum, cum et ſine liq. C. C. ſuccin. vel anod. vel ſpir. Nitr. dulc. vel eſſ. Caſtor. et tantum non ſemper leuamen mali ſenſit, inutilem vero tincturam vidit, vbi materia quaedam ſubefſet.

f) Si licet mihi, obſervationem propriam proferre, in cardialgia vehementiſſima, ipſe in me quam efficaciffime ſummam vim medicaminis noſtri et quidem R^a *Stoellerianae* ſenſi,

g) Ill. *Stoeller* vid. ſupra b. c.

b) Exc. *Starke* hac formula vſus eſt. R^m Ref. mosch. gr. x.

ter. c. Syr. de Althea ſ. q.

D. S. omni bihor. Cochl. min. i.

i) Id. vir. Excell. hanc form. elegit

R^m Mosch. artef. gr. xij.

ter. c. Amygd. dulc. ſ. vit. ouor. ſ. q.

S. in ▽ Cinamomi 3iv.

add. Syr. Paeon. 3β

M. D. S. omn. bih. Cochl. i.

k) Id. v. Exc. in form. ſupra v. b. allat. mosch. a. propinauit.

l) Exc. *Fuchſ* humaniter mihi obſ. ſuam tradidit, de vſu R^a *Stoeller*. ter de die gtt. 40. exhibitae ſaluberrimo.

m) Excell. *Starke* R^a *Stoeller*. adhibuit, et in tetano (v. Ej. Comment. de tet. P. 2. Ien. 81. p. 196.) moschum artefactum praefarendum eſſe, putat, naturali, ob ♂ ſuccin. et ☉ ſumant. volatilitatem et ex obſervatione quotidiana minorem exaeſtuationem.

n) Ill. *Tralles* l. c.

o) Id. et *Spielmann* M. M. p. 338.

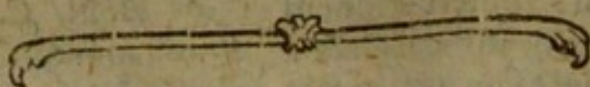
p) *Schroeck*, *Gesner* p. 788. 791. Mead l. c. p. 298. *Cartheuſer* Mat. Med. P. 2. p. 379.

q) A. N. C. Cent. i. p. 124. et de inflammatione, exulceratione et morte ex ♂ Succ. Cochl. i. aſſumto v. E. N. C. D. i. et 8. p. 147.

r) *Boerhaave* et *Baldinger*.

T H E S E S.

- I. Medicamina similia semper sibi inuicem substitui nequeunt.
- II. Moscho naturali artefactus interdum substitui potest.
- III. Moschi vis morbos plerumque non aufert, sed symptomata modo periculosa mitigat.
- IV. Morbi secundarii e. gr. epilepsia post tineam capitis retropulsam, sunt modo symptomata morborum.
- V. Medicamina, nisi neruorum vim et tonum restituant, neruina dici nequeunt.
- VI. Morbi spastici et conuulsiui sunt plerumque modo symptomata morborum, interdum morbi.
- VII. Medico genuino morbi larvati non occurrunt.
- VIII. Medicamina, quae symptomata morborum tantum leniunt, non, nisi in periculo, sunt adhibenda.
- IX. Curatio morborum temporanea plerumque magis tanquam refugium empiricorum, quam per se est admittenda.
- X. Camphoram calefacere, analysi chemica, et usus s. sensus in corpore demonstrant.

TIGHT
GUTTERS.

24ColorCard camera-fax.com